

ТАК НІХТО НЕ КОХАВ

«У нас було велике кохання, сини народилися й росли в любові»

● **НІХТО, КРИМ ТЕБЕ**

Волинянин Іван Сокол пішов захищати Україну, щоб його сини-соколики-соколята не бачили війни. І віддав за це своє життя

У вдови Майї Сокол – теплі спогади про коханого чоловіка, якого забрала війна, про те, як їм жилося разом, коли вони були такі щасливі.

Фото Катерини ЗУБЧУК.

Історія до сліз – на с. 2–3 »

Філіп Петі і його прогулянка по хмарах

● **ЛЮДИ-УНІКУМИ**

Ім'я легендарного француза, який багато разів проходив на канаті над величезною прірвою, понад 30 років у Книзі рекордів Гіннеса

Фото Жана ЛУІ.

Філіп Петі долає 450-метрову прірву між нещодавно зведеними вежами Всесвітнього торгового центру, які 11 вересня у 2001 році знищили терористи літаками.

Розповідь про сміливця духом – на с. 6 »

Фото з архіву Наталії ІСАКОВОЇ.

Джеймс та Наталія на весільній фотосесії біля зруйнованого ракетною будинку.

«Ми обмінялися не тільки обручками, а й – прапорами»

● **ЛЮБОВ СИЛЬНІША ЗА ВІЙНУ!**

Історія кохання української волонтерки, 41-річної Наталії Ісакової, та 58-літнього британця Джеймса Капріні

Читайте її – на с. 8 »

Не уподібнюймося до ворогів!

● **НУ ЩО Б, ЗДАВАЛОСЯ, СЛОВА...**

УКРАЇНА-ТЕРИТОРІЯ БЕЗ ЛИХОСЛІВ'Я

МАТ
РЕГІОНИ
НЕ НАШ ФОРМАТ

Слово – зброя, але ж не ганебне! Із чийх тільки вуст не звучать матюки! Телеканали навіть не приглушують ці ганебні слова! У кого ми перетворюємось? Із ким уподіbiliлись?! А з нашим ворогом!

Зрозуміли: мат – не наш формат!

© Андрій Фішка dudom.in.ua

Актуальна тема – на с. 15 »

Фото із сайту ukimedia

«... Наварю чаю з липи і м'яти.
Буду дочок своїх і синів
Із кривавих боїв виглядати».

**«Як ви, людоньки,
як ви, скажіть...»**

● З ВИСОТИ ДУШІ

Авторка слів «Коли закінчиться війна / Я розцілюю всі ікони / Присяду в хаті край вікна / І буду чуть церковні дзвони...» Галина Потопляк порадувала нас новими поезіями. У них є щось таке близьке серцю, що, переконані, торкнеться й вашого

Галина ПОТОПЛЯК

Як ви, людоньки, як ви, скажіть.
Чи проснулись, чи горе спіткало?

Як не зможете, то напишіть,
Чи й у вас на біду посвітало?

Чи росли ви зранку, чи ні.
Чи є кошти, щоб хліба купити?

Ми сьогодні усі на війні,
То ж нам треба і вижити,
й жити.

День за днем пролітають,
як мить.

Потім тягнуть аж до
«відбою».

Літо в травах шовкових лежить,
І ним свої рученьки гою.

Там посію, а там підмету.
Тут зберу урожаю дві літри.
Тут поллю я земельку святу,
Покладу дикий мак до макітри.

Напечу на воді вергунів.
Наварю чаю з липи і м'яти.
Буду дочок своїх і синів
Із кривавих боїв виглядати.

Ну а ви як, подружки мої,
Чи без стресу минула ця нічка?
Чи співали в саду солов'ї,
Чи червоні вже вишня
й порічка?

Поділіться, хоч я вам чужа.
Я так само зітхаю і плачу.
Але в мене – гаряча душа
І «тривога» звучить
на додачу.

То ж ділімося тим, що в нас є –
Чи лиш словом, чи хлібом,
чи кровом.
Хай ваш дім, хай ваш сад,
хай душа
Будуть під благодатним
покровом.

м. Львів.

«У нас було велике кохання, сини народилися й росли в любові»

● НІХТО, КРІМ ТЕБЕ

Волинянин Іван Сокол пішов захищати Україну, щоб його сини-соколики-соколята не бачили війни. І віддав за це своє життя

Катерина ЗУБЧУК

«У НЬОМУ Я ПОБАЧИЛА СПРАВЖНЬОГО СІМ'ЯНИНА»

Зі спогаду про те, як зародилася їхня любов, і почалася наша розмова з Майєю Сокол із села Матейки на волинській Маневиччині:

– То я – місцева, а мій Іван – із Чорнижа. Якось у нашій родині по батьковій лінії, яка живе по сусідству з ним, було весілля. Він був за дружбу, а я – за старшу свашку: за традицією вела молодого до його обраниці. Тоді й познайомилися з майбутнім чоловіком, обмінялися номерами. Іван сказав, що зателефонує...

Але сталося так, що й через місяць не дочекалася дівчина обіцяного дзвінка. Тобто на цьому їхнє знайомство могло б і закінчитися, якби Майя першою не зробила крок. Вона, на той час студентка другого курсу Рівненського гуманітарного університету, сама набрала номер Івана. Він ніби чекав цього дзвінка. З того часу й почалися їхні зустрічі, які через рік закінчилися шлюбом – у січні 2009-го пара одружилася. Сьогодні жінка впевнена, що то не випадково захотілося їй подзвонити, аби їхні шляхи не розійшлися, – серцем відчула, що це – її доля.

– Іван був спокійним, урівноваженим, лагідним, розумним чоловіком (хамовитих, а тим більш агресивних, я обходила, як мовиться, стороною), – каже вона. – У ньому побачила справжнього сім'янина. Він на десять літ старший за мене. Судячи з того, що чула, коли ми зустрічалися, хотів уже мати сім'ю, дітей. Те, що я цінувала у хлопця, якраз у ньому було.

Оскільки Іван із багатодітної сім'ї (наймолодший – дев'ятий), то привести дружину не мав куди. Два роки подружжя жило у батьків Майї. Тим більше, що її старша сестра вже пішла заміж, а її, молодшу, та ще й студентку, мама не хотіла

Фото з домашнього архіву сім'ї СОКОЛІВ.

Пам'ять про весільний день, коли вони були такі щасливі.

Фото Катерини ЗУБЧУК.

Майя Сокол: «А 22 грудня 2022-го бійці пішли на штурм ворога – Іван був тяжко поранений».

нікуди відпускати.

– Але Іван мріяв мати свій дім, – пригадує жінка. – Тож у 2011 році, коли народився наш молодший син, ми купили в Матейках хату – дерев'яну, старого планування. Як Толіку було три місяці, перебралися у своє житло, яке згодом перебудували всередині так, як хотіли. Тим більше, що майстрів не треба було наймати – в чоловіка були золоті руки. Поки діти були зовсім маленькі, їхній лю-

– І як почалася велика війна, – каже жінка, – то ще до вересня 2022-го чоловік залишався вдома. Тепер я по-особливому ціню такий подарунок долі – це ж із нами Іван зміг довше побути. Працював зварником у Луцьку – на фірмі моїх двоюрідних братів. Якогось дня вони зібрали рюкзаки й відправилися воювати. Чоловіка взяв до себе інший підприємець. Ми розуміли, що і його можуть мобілізувати

по мобільному зв'язку. А згодом виручав тільки додаток «Сигнал». Буквально десять секунд: «Привіт, у мене все добре, як діти?» – ото й уся розмова. Якщо вдавалося поговорити двадцять секунд, то Іван встигав ще й запитати дружину, як вона справляється з чималим хазяйством. А тримали і корову, і кобилу та лоша, яке на той час ще не продали, і численне домашнє птаство. А це ж усе – восени: 35 соток картоплі треба було викопати, десять соток – буряків. Майя в таких випадках заспокоювала чоловіка жартівливим: «Ти ж знаєш, що я – сильна сільська дівчинка, справлюся...».

– А 22 грудня 2022-го, – розповідає жінка, – бійці пішли на штурм. Іван був важко поранений: мав перелом ноги й по лівій стороні – багато осколків у тілі. 11 січня я забрала його з Рівненського госпіталю – там довго не тримають, оскільки поранених є багато, – нові прибувають. Привезла його додому із дірками в руці – треба було щодня робити перев'язки, уколи. Цілодобово за ним доглядала – була медсестрою на пів ставки, як жартував Іван (зранку мала уроки – в місцевій школі Майя Сокол викладає історію. – Авт.). Попереду було лікування в медичних закладах і Ковеля, і Ківерців, і Луцька, яке тривало ще чотири місяці. У квітні, коли Іванові вже треба було вертатися в частину, я просила його, щоб ще звертався до лікарів, бо ж він дуже кульгав.

«Чесно кажу, я вже й різні варіанти продумувала, щоб чоловік більше не йшов на війну, бо ж мав таке важке поранення. Навіть пропонувала взяти із сиротинця третю дитину.»

блячий татусь доглядав за ними нарівні зі мною: треба встати до котрогось із синів вночі – без проблем. Одне слово, був повністю відданий сім'ї. Він навіть на заробітки далеко не вирушав – поблизу шукав можливість розжитися на якусь копійку. То вже пізніше почав вахтовим методом їздити у Київ, де працював у будівельній фірмі на спорудженні модульних будинків.

«ВІН – ШТУРМОВИК, ВОЮВАВ НА «НУЛІ»

Строкову службу Іван Сокол проходив у Президентському полку. Про це Майя знає із розповідей чоловіка («бо це було ще до мене»). У часи АТО, на початку 2017 року, його викликали у військкомат. Але тоді був комісований за станом здоров'я.

– настане такий день, коли доведеться розлучитися. Він говорив так: «Я нікуди не ховаюся. Спокійно їжджу в автобусі. Якщо принесуть повістку додому, то піду – відмовлятися не буду». Її принесли 9 вересня. Чоловік був на роботі. Я зателефонувала Іванові, він поговорив із представником військкомату. А потім, коли я взяла мобілку, сказав: «Бери повістку...». Я знала його думку й поважала: Іван пішов, як говорив, захищати Україну, щоб його сини не бачили страхів війни.

Привзала Івана Сокола в 110-ту окрему механізовану бригаду. Він, штурмовик, воював на «нулі» біля Авдіївки. Поки був на злагодженні бойового підрозділу у Покровську, то Майя, як пригадує, могла спілкуватися з чоловіком

Питала: «То ж як стоятимеш на «нулі?» Правда, послушав, – поїхали ми ще в Колківську лікарню, і йому на два тижні продовжили реабілітацію. Був вдома й на Великдень, який того року припадав на 16 квітня. Чесно кажу, я вже й різні варіанти продумувала, щоб чоловік більше на йшов на війну, бо ж мав таке важке поранення. Навіть пропонувала взяти із сиротинця третю дитину. Але Іван твердив своє: «Я не зможу сидіти вдома, якщо мої хлопці – там...».

« НЕ ЗНАЮ, ЧИ ПОСМАКУВАВ ЧОЛОВІК УЛЮБЛЕНИМИ ЦУКЕРКАМИ »

Це були останні дні, коли сімейство Соколів було разом. Хоч тоді Майя й думки не допускала, що минуть лічені тижні, і її Івана привезуть додому в домовині. Три тижні ще повоював Іван Сокол...

– Подзвонив він мені, – пригадує дружина, – й попросив вислати його плитонку, яку залишив удома. Він – крепкий, і та, що її видали йому, була на нього трохи тіснувата. Ну й сала домашнього сказав покласти. Це було 19 травня. Передала я тоді Іванові ще й газову портативну плитку, щоб можна було щось приготувати, і модем, аби мав інтернет і не треба було бігати по посадці й ловити сигнал. А ще – цукерки, які він замовив, – «добрі-добрі – ти знаєш, які я люблю», і його бойовий годинник...

23 травня ввечері Іван Сокол зателефонував і сказав своїй «найріднішій коханій дружині» (саме так він звертався до Майї), що все одержав. Похвалився, що тепер у нього інтернет – супер. Тоді жінка й дізналася, що вночі чоловік іде на завдання.

... З позиції боєць не повернувся. Тож невідомо, чи одягав він ту плитонку, як так поспішала передати дружину, чи посмакував улюбленими цукерками. Про це Іван Сокол уже не встиг розповісти.

24 травня о 6-й ранку загинув, як зазначається у документі, – під час вибуху осколок розірвав сонну артерію. Але про це вона дізнається лише наступного дня, в піс-

Іван Сокол
110-та окрема механізована бригада

23 травня ввечері Іван Сокол востаннє зателефонував своїй «найріднішій коханій дружині», як зазвичай називав Майю.

Згадала Майя, як їхня сім'я, поки був живий чоловік, гарно відпочивала у вихідні вдома.

Тоді чоловік, тато ще був живий... Знімок у колі сім'ї зроблено в день, коли дружина забрала свого Івана із Рівненського госпіталю.

Коник, якого так любив Іван Сокол, тепер турботливо доглядають дружина і сини.

ляобідно пору. Десь о третій годині, коли жінка прийшла з роботи, вони з молодшим сином були в кімнаті. За її словами, серцем відчувала, що її Іван – знов «300-й». Про його загибель думки не допускала. Та ось у дворі загавкав собака. Син виглянув у вікно й вигукнув: «Мам, там – із військкомату!...». Після слів, що її чоловік загинув при виконанні бойового завдання, жінка знепритомніла. Так і впала б, якби син не підхопив.

– Я доходила до тям, чула, що діти – в паніці: кричать, плачуть. А коли вже оволоділа собою, то звернулася зі своїм проханням «А тепер розкажіть по порядку, де мій

чоловік?» І почула у відповідь: «Ваш чоловік лежить в окопі в Авдіївці». Побратими змогли забрати його лише тоді, коли після доби на позиції поверталися на своє місцерозташування. Через два дні ми його хоронили.

І ПРО «ВДОВИНИЙ ПЛУГ» – ТРАДИЦІЮ ЛЮДЯНОСТІ Й МИЛОСЕРДЯ – МИ ГОВОРИЛИ

Якось я зателефувала Майї й розпитувала, як їй живеться, як навесні давала раду городам. У відповідь жінка надіслала світлинки – власне, ілюстрацію до того, про що хотілося почути. А далі на моє прохання прокоментува-

ла, що на цих знімках, і стало зрозуміло, що основними помічниками жінки стали її сини. На одному фото вони гній вивозять на поле, на другому – буряки столові й моркву сіють ручною сівалкою. Родина, звичайно, приходить на поміч. А ось з приводу того, чи громада, місцева влада, допомагають, пам'ятаючи про «вдовиний плуг», традицію людяності й милосердя, сказала:

– Щодо городів, то – не дуже... Територіальна громада, правда, дровами забезпечила. Зверталася, щоб дорогу допомогли зробити до нас (ви ж були тут, то бачили, яка вона). На жаль, поки що – тихо, і не впевнена, що справа

зрушиться з місця.

Відчувалося, що вдові хотілося більше розповісти й показати те, що після загибелі чоловіка, тримає її на цьому світі. А це насамперед – теплі спогади про те, як їм жилося разом, все, що пов'язано з тими днями, коли вони були щасливі. На світлинах коник, який був улюбленцем її Івана: тепер із великою турботою і сини, й вона доглядають за ним... А ще Майя не могла не згадати, як їхня сім'я, поки був живий чоловік, гарно відпочивала у вихідні вдома:

– Поставивши у дворі мангал, чоловік смажив шашлики, пригощав нас. Тепер цю сімейну традицію продовжують сини.

ГАЗЕТА З ВІРУСОМ ЛЮБОВІ — ПРОЧИТАЄШ І ЗАКОХАЄШСЯ!!!

VOLYN.COM.UA

Передплатний індекс місячника

«ТАК НІХТО НЕ КОХАВ»:

60779

(для читачів

Волинської області - **86771)**

Засновник: Товариство з обмеженою відповідальністю «Газета «Волинь»
Головний редактор і відповідальний за випуск: ЗГОРАНЕЦЬ Олександр Олександрович
Зареєстрована 18 січня 2024 року
Набрана і зверстана в комп'ютерному центрі ТзОВ «Газета «Волинь»

Адреса редакції і видавця: 43016, м. Луцьк, вул. Ковельська, 2
E-mail: takvolyn@gmail.com, reklama.volyn@gmail.com
Телефонуйте: 066 82 47 160, 096 77 31 037.

ТЗОВ «Газета «Волинь»
п/р UA83305299000026007000803281
АТ КБ Приватбанк, МФО 305299,
ЄДРПОУ 02471695

Друк офсетний.
Обсяг – 16 сторінок
формату В-4

Рестраційний номер
R30-02487 № 142
Віддруковано:

Поліграфічне видавництво «А-Прінт» ТОВ «Дім», м. Тернопіль. Тел.: (0352)52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua.
Загальний тираж: 5005.
Замовлення №1377

«Любити – це не означає дивитися один на одного, любити – це разом дивитися в одному напрямку» (Антуан де Сент-Екзюпері).

volyn.com.ua

«ТАК НІХТО НЕ КОХАВ»

Кохання всього життя, яке Максим Рильський «укравав» в односельця

ПОЧУТТЯ СЛАВЕТНИХ

Український поет Максим Рильський – відомий усім зі шкільної парти. Максим Тадейович є загальновідомим класиком української літератури. В його особі поетична творчість поєднується з літературознавчою працею, мовознавством, критикою, перекладацтвом і громадською діяльністю. Та насамперед він – людина, якій не чужі пристрасті, переживання, кохання й зради

Марина ЛУГОВА

«ТИ СЕРЦЕ БЕЗ ЖАЛЮ
УСЕ ПОШМАТУВАЛА...»

Усі митці – художники, скульптори, композитори, поети – переливали свої почуття у картини, скульптури, музику чи вірші. Їхні роботи незгірш книжок можуть розповісти про бурхливі емоції життя. Тож і Максим Тадейович усі свої почуття переносив у римовані рядки.

Найперше серце юнака пронизало кохання до двох сестер-сусідок Альшевських. Він таємно любив обох дівчат. Уже в сивих літах поет згадував, що то був час ревностів, мук, докорів, а ще були вірші, налиті розпачем до країв. А потім була ще одна дівчина – Ганя, спогади про яку поет проніс у серці через усе життя, і називав цю любов «першим на віку незграбним, дещо змавпованим коханням». У своїх віршах того періоду майстер слова писав про нерозділене кохання, від якого він не в змозі відмовитися:

*Я все ж тебе люблю.
Ти з мене глузувала,
Стоптала ти любов мою,
Ти серце без жалю усе
пошматувала, –
Я все ж тебе люблю.*

А потім на життєвому шляху Рильського почали з'являтися жінки на одну ніч – випадкові знайомі, продажні повії. Але чутлива душа Максима прагнула чистої любові, щирих почуттів, тому дуже скоро плотські втіхи йому набридли. Щоб хоч якось доторкнутися до чар земного чи навіть неземного кохання поет створив собі образ фантастичної та ідеальної жінки, назвавши її «Моя царівна». Цей світлий образ жив в уяві чоловіка, йому він присвятив однойменний сонет.

Максим Рильський з дружиною Катериною.

«Щоб хоч якось доторкнутися до чар земного чи навіть неземного кохання поет створив собі образ фантастичної та ідеальної жінки, назвавши її «Моя царівна».

Подружжя Рильських із сином Богданом.

ЛЮБОВ ПОСТУКАЛА
ПО КЛАВІШАХ РОЯЛЯ...

У 1923-му Рильський переїхав до Києва, де й продовжив вчителювати, – викладав українську мову та літературу у Другій залізничній трудовій школі (нині СШ № 7 імені Максима Рильського). Але залишилося квартирне питання – Максимові ніде було прихилити голови, тому він вирішив звернутися по допомогу до колишнього односельця Івана Очкуренка. Той давно вже мешкав у Києві й мав власне житло.

Двері дому відчинила його дружина – Катерина. Вона запросила поета до вітальні й сказала трохи почекати чоловіка. Рильський, ждучи господаря, трохи знувдився, і, щоб відволіктися, сів за рояль. Чарівні

звуки музики наповнили залу, а грав Рильський пречудово, бо ж його вчив сам Микола Лисенко – батьків друг. Раптом в унісон із мелодією зазвучав ніжний жіночий голос – то співала Катерина. Так під звуки музики зародився бурхливий роман.

Очкуренко, нічого не підозрюючи, прихистив у своєму домі поета. Катерина ж, як могла, опікувалася Максимом. Її чоловік часто заставляв у вітальні таку картину – Рильський грає, його дружина співає. Не знав Іван, чим ті посиденьки закінчатся в майбутньому. А закінчилися вони тим, що Максим освідчився жінці. Катерина погодилася, але поставила поетові одну умову – той має всиновити її шестирічного сина Жоржа. Закоханий Риль-

ський був готовий і душу чортові віддати, аби тільки кохана була поряд. 12 липня 1926-го у Києві побралися Максим Рильський і Катерина (в дівочтві – Паткевич). У родині Рильських народився син Богдан.

А що ж Очкуренко? Він, звісно, як міг, намагався завадити тому шлюбові. Не віддавав сина. Катерині довелося викрасти рідну дитину й деякий час переховуватися в подруг. Але все з часом минає. Іван заспокоївся. Невдовзі й сам

Знаменитий поет із онуком, якого назвали на його честь – Максимом.

Онука Максима Рильського – Максима Рильського, який сьогодні зберігає пам'ять про свого діда.

одружився з іншою. Максим, відчуваючи провину, матеріально підтримував новоспечену родину Очкуренків. Зрештою, вони стали друзями. Їхні діти ходили один до одного в гості, дорослі збиралися разом на свята.

Катерина була старшою від Максима на 9 років, але ті, хто цього не знав, ніколи б не помітили цієї різниці. Жінка завжди пишно стежила за своєю зовнішністю: зачіска, одяг – усе було бездоганним. Навіть вдома вона не дозволяла собі вийти зі спальні в халаті чи пантофлях. Домашні бачили її завжди в сукні та на підборах. Але водночас жінка не цуралася хатніх справ, частенько й смачно готувала, хоча в родині була кухарка. Жінці подобалося радувати чоловіка, дітей чи друзів приготовленою власноруч вечерєю.

Та насамперед Катерина Миколаївна була натхненницею, порадиницею, першою читачкою та критикесою творів Рильського. Поет зі свого боку цінував таку підтримку, писав жінці вірші.

«...ЛЮБЛЮ ТЕБЕ,
НЕ МОЖУ РОЗЛЮБИТЬ»

Утім, попри ідилію в родині, у Рильського з'явилася коханка. Про цей адюльтер

знали лише найближчі родичі. Її, молоду жінку-хіміка, звали Валерія Познанська. Цей роман виник у Москві в 1943-му, де Максим Тадейович тимчасово мешкав. Дружина в той час із дитьми була в евакуації в Уфі. Невдовзі про перелюб стало відомо. Для сина Богдана це виявилось справжньою трагедією. Він настільки обурився на батька за ці походеньки, що вимагав забути про те, що в нього є родина. Але на захист чоловіка стала Катерина й заборонила синові чіпати цю тему. Сама ж ні поглядом, ні словом не дорікнула Рильському. Хоча розуміла прекрасно, що розлука – це своєрідне випробування їхнього кохання. Жінка пройшла перевірку вірності,

Максим Тадейович – ні. Та хоч би що там було, вони залишилися разом. Поет сам порвав із коханкою, повернувся у родину. У 1945-му він написав кілька сонетів під однією назвою «Вірність», присвячених коханій дружині:

*Дай рученьку.
Спрацьована худя!
Волосся дай мені
поцілувати, –
Ця сивина прекрасна й
молода.
Ти друг, ти вірність,
ти жона і мати, –
О, бачиш! Син наш під
вікном біжить.
...Люблю тебе, не можу
розлюбить.*

Катерина Миколаївна відійшла у засвіти в 1958 році. Її смерть оплакували як Максим Рильський, так і перший чоловік – Іван Очкуренко.

Поет важко переживав кончину дружини. З її смертю барви життя потьмяніли. Через шість років, 24 липня 1964-го, серце Максима Рильського зупинилося назавжди, а душа відлетіла назустріч коханій.

*Прощай, кохання
білокриле,
І сум нічний, і сійво днів!
Моє поламане вітрило
Ждає волі і вітрів.
Джерело: blog.net.ua*

«Кажуть, краса вимагає жертв. Брехня! Краса вимагає грошей»

● **СВІТОВЕ ІМ'Я**
Правила життя, за якими діяв легендарний німецький та французький модельєр і фотограф Карл Лагерфельд

Ліля КОЛІСНИК

Карл Лагерфельд (1933–2019) – німецький та французький фотограф і модельєр, найвідоміше обличчя в світі моди. Він розкрив таланти багатьох відомих людей, заснував особистий бренд і відновив модний дім Chanel. Його обожнювали всі: від світових дизайнерів і моделей до звичайних людей. Чорні окуляри, акуратно зібране волосся і елегантний костюм – ми завжди будемо пам'ятати його саме таким. Згадуємо видатного Карла Лагерфельда в його висловлюваннях.

МАЙСТЕР – ПРО КРАСУ

- «Не варто фокусуватися виключно на зовнішності. Наш досвід робить нас цікавими. Я вважаю, що для всіх нас можуть бути корисні ті часи, коли у нас не дуже вдалі дні – після них обов'язково настає час, коли ми знову стаємо фізично привабливими».
- «Бажання бути красивою – насправді дуже небезпечна мотивація. Я вважаю, що респектабельного зовнішнього вигляду досить, щоб привернути увагу до свого внутрішнього світу і душі».
- «Краща дієта – це оптимізм і щастя».
- «Мені здається, що татування – жакхливі. Це ніби ти ходиш в платті Руссі кожен день».

«Я – щасливий книжковий наркоман».

ний перукар. Я не люблю гелі та інші засоби, використовую тільки білу пудру для укладання: моє волосся не таке вже й білосніжне від природи».

ПРО ЖІНОК

• «Я ніколи не засуджував жінок, які хочуть красивого життя. Я ніколи не розумів чоловіків, які скаржаться, що жінкам потрібні тільки гроші. Самі ж дивляться на доглянутих жінок у красивих сукнях, від яких пахне при-

«

«Прощати – занадто просто. Я можу випадково забути, але не пробачити. Я віддаю перевагу помсті».

ємними парфумами. Кажуть, краса вимагає жертв. Брехня! Краса вимагає грошей».

ПРО МОДУ

• «Спортивні штани – це ознака поразки. Якщо ви придбали їх, значить, – ви остаточно втратили контроль над власним життям».

• «Модні дизайнери – диктатори смаку».

ПРО ЖИТТЯ

• «Прощати – занадто просто. Я можу випадково забути, але не пробачити. Я віддаю перевагу помсті».

• «Я завжди лягаю спа-

ти бездоганно чистим. Ще з дитинства. Коли я був дитиною, мама говорила мені: «Ти можеш прокинутися посеред ночі і раптово померти, тому піклуйся про те, щоб виглядати на всі 100%».

• «Книги – це наркотики в твердих палітурках. Я – щасливий книжковий наркоман».

• «У мене більше книг, ніж полиць для них. І я всіх їх прочитав. Я, як Шварценеггер, тільки качаю мізки. Я – мозгобілдер».

• «Я сплю по 7 годин на день. Якщо вирушаю в ліжко о 02:00, то прокидаюся о 09:00. Якщо лягаю опівночі, прокидаюся раніше: будинок може рухнути, але я буду спати рівно сім годин».

• «Що мені подобається в фотографії, так це те, що в ній спійманий момент, який неможливо відтворити».

• «Самотність – це найбільша розкіш, яку я можу собі дозволити. Мені просто необхідно бути наодинці із собою, інакше це вже буду не я».

8 порад, як почати свій день

● **ПОРАДИ ПСИХОЛОГА**

Чи є у вас ранкова рутинна? Щось, що робите щодня, коли прокидаєтесь?

Annie P., anjuta.uamodna.com

Ви, мабуть, бачили сотні порад від відомих людей, які розповідали, як їхнє життя змінюють ранкові ритуали.

Я теж вирішила спробувати. Ось 8 порад, які я справді вважаю корисними. Коли я їх використовую, усі важливі аспекти мого життя покращуються – моя продуктивність, щастя, здоров'я, мої спортивні звички та моя лояльність до світу. Ось вони.

1. Бути ранньою пташкою чи ні?

Я боролася з цим багато років, адже завжди вважала себе нічною совою. Але

Чудового настрою на увесь день!

ранні підйоми, піклування про себе і розуміння, що робиш важливі для себе речі, дозволили мені почуватися відмінно.

Немає нічого кращого, ніж відчуття, що ти зробив стільки важливих речей до 10-ї ранку.

2. Важливість пріоритетів.

У всіх є список

речей, які треба зробити протягом дня. Однак, щоб досягти результату, потрібно розставити пріоритети на день і працювати спочатку над важливими справами.

Виберіть 3–5 речей, які, дійсно, змінять ваше життя в довгостроковій перспективі. Це може бути будь-що, важ-

ливе для вас. Як-от: фізична активність, приготування сніданку, прогулянки із четвероногим тощо.

3. Рухайтесь!

Навіть 10 хвилин на вправи можуть вплинути на ваш настрій, продуктивність і здоров'я. Якщо спорт не є частиною ранкової рутини для вас, раджу почати. Можна, наприклад, спробувати йогу для початківців.

4. Заведіть «Щоденник подяки».

Починайте кожен день із трьох речей, за які ви собі вдячні. Це можуть бути звичайні речі, які допомагають вам почуватися добре.

5. Сподівайтесь на хороше.

Щоб бути щасливим, потрібно докласти зусиль. Люди не бувають щасливими щодня. Але щастя – це вибір. Вибирайте справи, які роблять вас щасливими. Спостерігайте, що відбувається з вами і навколо вас.

6. Вмикайте му-

зику, яка піднімає вам настрій, і – танцюйте.

Не слухайте абищо. Слухайте таку музику, що змушує вас почуватися живими і підспівувати. Маленька звичка може зменшити стрес і тривожність.

7. Проводьте час на природі.

Природа зцілює. Не обов'язково кудись їхати на вихідних, можна зробити це щоденною звичкою. Прогулянка, свіже повітря, споглядання навколишнього життя роблять наше існування трохи кращим.

8. Гарний вигляд і добре самопочуття – взаємозалежні.

Звучить поверхнево, але те, як ви вибираєте собі одяг, укладаєте волосся і піклуєтеся про свій фізичний стан загалом, впливає, як ви будете себе почувати всередині. Так, не всі дні бувають найкращими, але ми можемо підтримати себе в такий спосіб.

Вистачить і однієї поганої думки

● **МУДРІСТЬ ВІКІВ**
Щоб риба опинилася в казані, їй достатньо одного разу проковтнути наживку

Щоб стати злодієм, вистачить і однієї крадіжки.

Щоб розбитися в прірві, варто ступити один крок.

Щоб зазнати незліченних прикрошей, достатньо і однієї поганої думки.

«Помисли плотські є смерть, а помисли духовні – життя і мир» (Послання до Римлян св. ап. Павла 8:6).

Нехай ваші думки будуть світлими!

«Вже й любов доспіла під промінням теплим, і її зірвали радісні уста...» (Максим Рильський).

Філіп Петі і його прогулянка по хмарах

● ЛЮДИ-УНІКУМИ

7 серпня 1974 року назавжди увійшло в історію надзвичайною подією, яка змусила завмерти в захваті величезний мегаполіс під назвою Нью-Йорк. У цей день тоді ще маловідомий француз Філіп Петі пройшов на величезній висоті 450 метрів, від однієї лише згадки про яку пробігають мурашки по тілу, між нещодавно побудованими вежами Всесвітнього торгового центру

Марта ЗВІДУСІЛЬСЬКА, zvidusil.in.ua

Проєкт-дійство, яке автор ретельно готував протягом 6 років, стало справжнім подоланням себе. Хоча місцева влада розцінювала це як хуліганський вчинок. Для реалізації задуманого канатоходець використовував ексклюзивний восьмиметровий балансуючий шест вагою 25 кг і спеціальний трос. У процесі підготовки він тричі побував у США, а одного разу разом із помічником Джимом Муром облетів вежі на вертоліті. Крім того, Філіп розробив і створив їхні зменшені копії, які стояли у його квартирі. Він наполегливо тренувався, відпрацьовуючи кожну деталь в маєтку батьків. За три тижні до «часу Х» Петі поранив ногу великим цвяхом, але це не завадило йому здійснити задумане.

Вдень 6 серпня Петі і шестеро його помічників підїхали до будівлі Всесвітнього торгового центру, перевдягнені у форму вантажників. Вони поділилися на дві групи і за підробленими перепустками зайшли в приміщення. Спочатку хотіли підняти все обладнання лише на 82-й поверх Південної вежі, де знаходився кабінет одного із соратників французів. Але удача була на їхньому боці. Саме в цей день кілька компаній організували переїзд у нові офіси, і команда Петі легко загубилася серед безлічі чужого майна. Це допомогло підняти обладнання одразу на 104-й поверх. Ще двоє людей таємно проникли нагору Північної вежі, де затаїлися до настання темряви, щоб допомогти перекинути канат. Після всього зробленого Петі скаже, підкреслюючи складність плану: «Якщо я справді хотів це зробити, мені потрібно було розробити справжній план пограбування банку».

Фото Жана ЛУІ.

«Цього ще ніхто не робив, тому я зроблю це».

Монтаж каната проходив вночі за допомогою лука і стріли, до якої був прив'язаний один із його кінців. Вистріл зробив Жан Луї Блондо, а на іншому боці мотузку з тросом зловив сам Філіп. До самого ранку тривала установка важкого каната. Петі не лише 8 разів пройшовся між вежами, але й протягом 45 хвилин, анітрохи не соромлячись, виробляв дивовижні трюки. Його дівчина Анні порівняла це дійство із походом по хмарі, так зачаровано-витончено виглядав Філіп.

Після закінчення дійства під захоплені оплески зібраної публіки Філіпа Петі доставили у поліцейський відділок, щоправда, практично одразу відпустили, призначивши адміністративне стягнення у вигляді... безкоштовних виступів перед дітьми.

Журналісти, які чекали внизу, запитали відважного канатохідця про мотиви його вчинку, і той їм щиро відповів, виразивши таким чином своє життєве кредо: «Коли я бачу два апельсини – я жонглюю, коли я бачу дві високі вежі – я йду».

Цікаво, що канатоходець придумав цей трюк, перебуваючи в очікуванні прийому у стоматолога. В одному із журналів було опубліковано фото недобудованих веж, яке в голові канатохідця одразу ж породило думку про те, як би пройти між ними. Численними фотографіями знакової події ми зобов'язані фотографу Жану Луї, другові та соратнику Петі, який допомагав йому втілити задуману ідею. За свій прохід у Нью-Йорку Філіп Петі був внесений до Книги рекордів Гіннеса, де його ім'я знаходилося понад 30 років.

У 2008 році на екрани вийшов документальний фільм «Людина на канаті» виробництва Великобританії режисе-

ра Джеймса Марша, що розповідає про цей неймовірно сміливий трюк. У 2015 році побачив світ художній фільм «Прогулянка», знятий Робертом Земекісом, у центрі сюжету якого також лежить цей епізод. Також про Петі написана дитяча книга Мордехая Герштейна «Людина, яка пройшла між вежами», за якою згодом був знятий анімаційний фільм.

Після того, як слава впала на голову Петі, на нього посипалися й комерційні пропозиції про зйомки у рекламі та телешоу. Однак француз завжди волів залишатися вільним художником, за будь-яким приводом відмовляючись від спокусливих обіцянок людей, які хотіли на ньому заробити. Єдине, що він погодився прийняти, був довічний пропуск на оглядові майданчики підкорених ним веж.

Щоб рухатися далі після найважливішої справи в житті, Петі вступає в американський цирк Ringling Brothers, де він почав підготовку власного шоу. Під час виснажливих тренувань, коли виконувалося подвійне сальто на канаті, Петі упав, зламавши собі ногу, руку і ребра. Філіп соромився ходити з паличкою, але зміг подолати себе і повернутися до виступів.

Опису свого життєвого шляху Петі присвятив книгу «Досягти хмар», яка надихнула Роберта Земекіса зняти фільм «Прогулянка» (англ. The Walk) про її автора. Петі дав згоду на екранізацію лише після того, як його запевнили, що у фільмі максимально докладно розкажуть про його особистість. Сам канатоходець активно брав участь у знімальному процесі «Прогулянки», допомагаючи актору Джозефу Гордону-Левітту вивчати трюки і пересуватися по канаті.

У 1989 році на святкуваннях на честь 200-річчя Великої

Фото із сайту zvidusil.in.ua.

«Я перестану бути канатохідцем, коли вже не зможу ходити по землі».

«Коли я бачу два апельсини – я жонглюю, коли я бачу дві високі вежі – я йду».

французької революції 40-річний Петі впевнено пройшов близько 700 метрів по дроту, який був натягнутий під кутом з поверхні землі до другого рівня Ейфелевої вежі. Після Нью-Йоркських веж Петі встиг дати 79 шоу в різних кутках планети. Він пройшов у Єрусалимі над єврейськими та арабськими кварталами, випустивши голуба миру, у французькій столиці між Ейфелевою вежею та палацом Шайо і, звичайно, у Нью-Йорку над Амстердам-авеню.

... Сьогодні Петі 74 роки, живе він у США. Дивак, який підкорив увесь світ, продовжує тренуватися, регулярно з'являючись у Центральному парку. Він стверджує: «Я перестану бути канатохідцем, коли вже не зможу ходити по землі».

НА ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Канатоходець

Жив колись на світі славний канатоходець. Усі люди захоплювалися його надзвичайною спритністю. Ніхто ніколи не бачив, щоб він упав чи бодай втратив рівновагу

Бруно ФЕРРЕРО, оповідання із книги «365 коротких історій для душі»

Настав час, коли в цирку, де він працював, почалися серйозні фінансові проблеми. Щоб привабити публіку, директор запропонував артистові підняти канат вище і додати небезпечних трюків.

Працівники цирку поклали на канатохідця великі надії і вірили, що йому, як завжди, усе вдасться.

Він запитав колег: «Ви впевнені, що мій номер вийде?»

Ті відповіли: «Ми тобі довіряємо і впевнені, що і цього разу все буде якнайкраще».

Ризикований виступ канатохідця справді мав величезний успіх. Щодня люди купували в цирковій касі квитки, щоб стати учасниками незвичайного дійства.

Минув рік, директор задумав досягти ще більшого успіху і висловив побажання, щоб канатоходець продемонстрував ще вищу майстерність і знову привабив численну публіку. Він запропонував протягнути металевий канат над великим водоспадом – від одного берега ріки до другого – запросити телебачення і всіх довколишніх мешканців на небачене видовище.

Працівники цирку знову поклали великі надії на канатохідця. Він не відмовився виконати і це завдання.

За хвилину до початку небезпечної переправи канатоходець ще раз запитав у своїх друзів, чи справді вони в нього вірять і надіються на нього.

«Так!» – загукали всі без винятку.

Акробат виконав цей складний номер і вкотре викликав у публіки величезне захоплення.

По закінченні номера циркач підняв руку, даючи публіці зрозуміти, що він хоче щось сказати.

«Довір'я, яке ви мені виявили, не має меж», – сказав він.

«Це очевидно», – від імені глядачів відповів якийсь чоловік.

«Тому я хочу запропонувати вам щось іще незвичніше, ніж те, що ви досі бачили!»

«Прекрасно. Скажи, що це має бути. Наше довір'я до тебе безмежне: ми погоджуємося на все, що ти запропонуєш!»

«Я перейду по цьому канату туди й назад, штовхаючи перед собою візок. А оскільки ви маєте до мене безмежне довір'я, то я хочу посадити в нього когось із вас. Зробимо переправу вдвох».

Проте ніхто не зголосився.

І коли він до човна вступив, за ним увійшли його учні. І ось буря велика зірвалась на морі, аж човен зачав заливатися хвилями. А він спав... І кинулись учні, і збудили його та й благали: рятуй, Господи, гинемо! А він відповів їм: Чого полохливі ви, маловірні? (Мт. 8, 23-26).

Скільки разів дозволено вичатися в православній церкві

● СВЯТЕ І ГРІШНЕ

Вінчання є одним з найважливіших таїнств в православній церкві, яке освячує шлюб та благословляє подружжя на спільне життя. Воно має глибоке духовне значення і є символом любові, вірності та єднання перед Богом

Протоієрей Ігор Андрес ВЕРЕТКА
КАЗМІРЧУК, настоятель храму Волинської ікони Божої Матері с. Богушівка Луцького району Іоанно-Богословського деканату та храму Святого Апостола Андрія Первозванного с. Верхівка Луцького району Успенського деканату

Вінчання – не просто красивий елемент весільної церемонії, а священна клятва, порушити яку – великий гріх.

Вінчання – це єдність чоловіка та жінки, освячена церквою, коли Господь своєю присутністю з'єднає їх в єдине ціле. В таїнстві вінчання Всевишній подає свою благодатну допомогу, щоб подружжя мало змогу долати всі негаразди, які трапляються у спільному житті. Чоловік і жінка, які вступають у шлюб, перед Богом обіцяють одне одному любов, вірність та чесність подружню впродовж усього життя. Церква сприймає шлюб як таїнство, єдність чоловіка і жінки, освячене церквою. Проте, іноді виникає питання: скільки разів дозволено вичатися в православній церкві?

Єдиною можливою підставою для розлучення Господь назвав перелюбство, яке оскверняє святість шлюбу й порушує зв'язок подружньої вірності. У разі конфліктів між чоловіком і жінкою, церква вбає своє пастирське завдання в тому, щоб усіма притаганими їй засобами (повчання, молитва, участь у таїнствах) оберігати цілісність шлюбу й запобігати розлученню. Священнослужителі також покликані проводити бесіди з тими, хто бажає

одружитися, пояснюючи їм важливість і відповідальність такого кроку.

На жаль, іноді, з причини гріховної недосконалості, подружжя може виявитися нездатним утримати дар благодаті, сприйнятої ним у Таїнстві Шлюбу, і зберегти єдність сім'ї. Бажаючи спасіння грішників, церква надає їм можливість виправлення й готова після покаяння знову допустити їх до таїнств.

Закони Візантії, встановлені християнськими імператорами і не заперечені церквою, передбачали різні підстави для розлучення. Досі підставами до розірвання шлюбного союзу, освяченого Церквою, крім перелюбства й нового одруження однієї із сторін, визнавали також відхід чоловіка або жінки від православ'я, проти природні вади, нездатність до шлюбного співжиття, яка існувала до одруження або настала внаслідок умисного самокалічення, захворювання на проказу або сифіліс, тривала безвісна відсутність, судове покарання, пов'язане з позбавленням усіх прав стану, замах на життя або здоров'я жінки чи дітей, невиліковна тяжка душевна хвороба та зловмисне залишення чоловіком жінки або жінкою чоловіка. У наш час цей перелік підстав доповнюється багатьма іншими хворобами.

Вінчання є єдиним неповторним і урочистим таїнством. Воно символізує новий початок для двох людей, які вступають у шлюбний союз перед Богом. Таїнство проходить з великою урочистістю та святковістю, підкреслюючи значущість події. Для церкви

“

Крім таїнства вінчання, у православній церкві є ще чин вінчання другошлюбних. Зверну вашу увагу, що таїнство вінчання – лише одне, все інше – це чин вінчання, з покайнними елементами. Тому ми не можемо говорити про таїнство вінчання у випадку другого чи третього шлюбу.

перший шлюб є ідеалом, до якого слід прагнути, і який має бути збережений на все життя.

Крім таїнства вінчання, у православній церкві є ще чин вінчання другошлюбних. Зверну вашу увагу, що таїнство вінчання лише одне, все інше – це чин вінчання, з покайнними елементами. Тому ми не можемо говорити про таїнство вінчання у випадку другого чи третього шлюбу.

Чин вінчання другошлюбних допускається за певних умов, зокрема, якщо перший шлюб розпався через розлучення або смерть одного з подружжя. Церква підходить до цього з великим

співчуттям, визнаючи людські слабкості та помилки. Однак, чин вінчання другошлюбних включає покайнні елементи, що відображає неможливість збереження попереднього шлюбу.

Церква не надає згоди на розірвання церковного шлюбу для догодження примхам чи підтвердження цивільного розлучення. Проте, якщо розлучення є невідворотним фактом, особливо при роздільному проживанні подружжя, і відновлення сім'ї неможливе, то церковне розлучення дозволяється з пастирської поблажливості. Після законного церковного розлучення другий шлюб дозволяється для невинуватої сторони. Тим, чий перший шлюб був розірваний з їхньої вини, дозволяється вдруге одружитися лише за умови покаяння та виконання епитимії відповідно до канонічних правил.

Чин вінчання третьошлюбних в православній церкві допускається лише у виняткових випадках. Це – своєрідний компроміс між милосердям церкви та її принциповістю ставлення до шлюбу. Церковна служба чину вінчання третьошлюбних (та й другошлюбних!) є ще більш спрощеною і містить більше покайних моментів, підкреслюючи, що це вже третя спроба створити сім'ю. Коли дозволяється третій шлюб, термін епитимії, згідно з правилами святого Василя Великого, збільшується, а також є свідченням прагнення людини до виправлення і духовного оновлення.

Шрами любові

● ПРИТЧА

Кілька років тому, одного спекотного дня у південній Флориді (США), маленький хлопчик вирішив поплавати в озері за його будинком. Поспішаючи пірнути в холодну воду, він вибіг через задні двері помешкання, скидаючи на ходу своє взуття, шкарпетки і сорочку. Буквально влетів у озеро, не помічаючи, що в цей час алігатор наближався до берега

Діана ВІССОН, упорядник книги «365 притч на щодень» (видавництво «Свічадо»)

Убудинку була його мати, яка дивилася у вікно. Вона бачила їх обох, коли ті стали плисти все ближче і ближче один до одного. У пориві абсолютного страху мати побігла до води, нестямно кричачи синові. Почувши її голос, маленький хлопчик повернув до берега. Але було вже пізно. Перед самим берегом алігатор наздогнав його.

Стоячи на пристані, мати схопила свого маленького хлопчика за руки якраз у той момент, коли крокодил вхопив його за ноги. Почалася неймовірно жорстока боротьба між ними. Алігатор був набагато сильніший за матір, але жінка, в свою чергу, була несамоовитою, щоб відпустити свою дитину.

У той час повз них проїздив фермер. Почувши крики, він вискочив зі своєї вантажівки, прицілившись і застрелив алігатора.

Пролежавши багато тижнів у лікарні, хлопчик залишився живий. Але всі його ноги були вкриті шрамами від

зубів крокодила. А на руках залишилися шрами від нігтів матері, що уп'ялися йому в шкіру, коли намагалась втримати свого сина...

Ми маємо дещо спільне з цим хлопчиком. Шрами. Ні, не від зубів крокодила – від болісного минулого.

Але деякі рани маємо через те, що Бог не захотів відпустити нас. Він був поряд, коли ми страждали. Купіть життя

сповнена небезпек, і ми забуваємо, що ворог завжди чатує, щоб напасти. Отоді і починається запекла боротьба. Якщо ви маєте шрами його любові на руках, будьте вдячні. Він ніколи вас не відпустить.

А це слоненя врятувала від крокодила мама-слониха у Замбії...

«Сім'ї, де допомагають один одному, біди не страшні»
(Народна мудрість).

● **ЛЮБОВ СИЛЬНІША ЗА ВІЙНУ!**

Історія кохання української волонтерки, 41-річної Наталії Ісакової, та 58-літнього британця Джеймса Капріні

Олеся БОГДАН

ХОТИЛА ДОПОМАГАТИ ФРОНТУ, А ЗУСТРІЛА... КОХАННЯ

На початку повномасштабної війни я вивезла своїх двох дітей з не дуже безпечного Запоріжжя до більш спокійного Львова. Була весна. Саме у цьому місті я познайомилася з майбутнім чоловіком.

Джиммі (так Наталя постійно називає Джеймса. – Ред.) вже не раз бував в Україні, хоча ці поїздки були короткими. Та й взагалі об'їздив світ, жив у різних країнах. А навесні 2022-го приїхав до України, щоб вступити в іноземний легіон. Друзі відмовляли його від цього задуму через великі втрати. Натомість пропонували волонтерство. Тож мій Джиммі став волонтером на заході нашої країни – у Львові та в Ужгороді.

Я теж дуже хотіла допомагати фронту. Будь-чим.

Ми познайомилися просто в парку. Він був із другом, вони обоє приїхали в Україну. Стояли собі й спілкувалися англійською.

Я була з дітьми, проходила повз і спитала у нього англійською: «Звідки ти?». Він відповів, ми почали розмовляти, роззнайомилися. Чоловіки розказали, що бачили по телевізору, що у нас почалася війна, тому й приїхали.

Ми з Джиммі так розговорилися, що з того моменту кожен день бачилися. Спочатку домовилися зустрітися наступного дня. І стали не лише парую, а й вирішили, що обоє будемо волонтерами. У мене був трохи мовний бар'єр від початку. Але все поступово вирішувалося: ми пізнавали одне одного, знайомилися ближче, і мова «підтягувалася». Спочатку ми спілкувалися про те, на що нам вистачало моєї англійської. Користувалися перекладачем, бо я не все могла пояснити. Встановили додаток, навіть кілька – для перекладу розмови.

Звісно, він сподобався мені як чоловік, і в нас – дуже багато спільного. Але для мене важливо і те, що є велика можливість допомагати – це надало мені крил і додало романтики. Тож все склалося.

На третій день після знайомства у нас із Джиммом вже закрутились стосунки. Він дуже швидко запропонував бути разом і сказав: «Ти будеш моєю дружиною, знайом

«Я – шоста дружина Джеймса. І – остання».

«Ми обмінялися не тільки обручками, а й – прапорами»

«Джиммі сказав: «Я витатуюю на тілі твоє ім'я, а ти на своєму – моє».

мене з дітьми». Можна сказати, що він мене перед фактом поставив, що ми одружимося (до того Джиммі уже був 5 разів одружений і мав... 15 дітей. – Ред.). На четвертий день я й справді познайомила його з моїми двома дітьми. Вони, звичайно, були ще настороженими трохи через нову людину та мовний бар'єр – англійську знали не дуже добре. Але одразу його прийняли нормально, бо бачили, що я – в хорошому настрої і мені добре. Діти відчували мій стан, тож ми почали жити всі разом.

ТЕПЕР У ЗАПОРІЖЖЯ ПРИХОДИТЬ ДОПОМОГА З БРИТАНІЇ

У мого чоловіка – доросле ставлення до сім'ї, до дітей. Відповідальності він не боївся, прийняв і мене, і дітей. Одразу сказав, що вони – і його діти, і

що він несе повну відповідальність за нашу сім'ю.

Я – із Запоріжжя, і тут в мене живе мама. Тому запропонувала йому поїхати у мої рідні місця. Чесно кажучи, я не планувала надовго виїжджати. До того ж у Львові було дуже бага-

« Ми плануємо жити в Україні і до Перемоги, і після неї. »

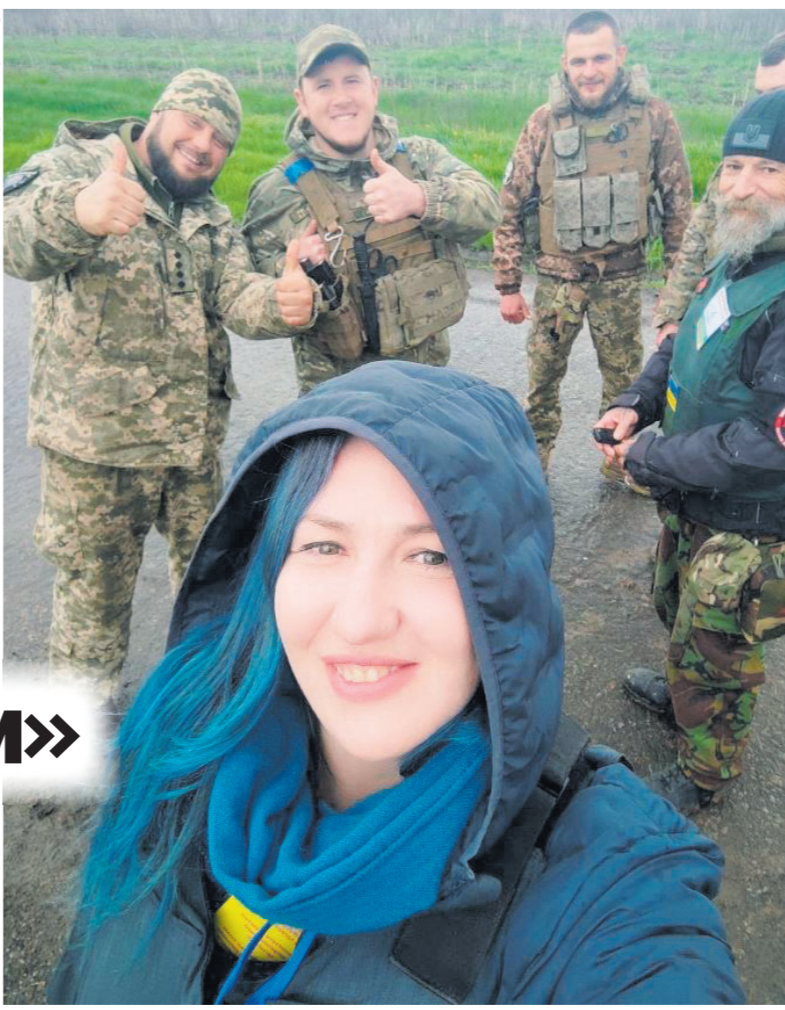
то волонтерів та відносно спокійно, а в Запоріжжі – постійні обстріли, і допомоги бракувало.

Пояснила Джиммі, що я – зі сходу, і саме там фактично йде війна. Волонтерів, які хотіли б там працювати, значно менше. А він... одразу погодився їхати зі мною. На початку літа 2022-

го ми переїхали до Запоріжжя і активно почали працювати на цьому напрямку. Приєдналися до фонду. Хочемо і свій мати, та все ніяк не організуємо. Тож успішно працюємо як незалежні волонтери.

Джиммі вдалося налагодити систему, щоб у Запоріжжя надходила допомога з Британії. Спочатку він просто висвітлював події у своїх соцмережах: показував, як по місту «прилітає», що тут взагалі відбувається. І люди з Британії почали пропонувати допомогу. А ми – приймати вантажі від небайдужих. Потім подружжись з солдатами із передової і почали активно підвозити їм необхідне.

Возимо все, що вдається дістати, – це і «медцина», і генератори, «снаряга» усіляка не тільки для військових, а й для пожежників, працівни-

«Ми масно тепер багато друзів серед військових», – кажуть Наталія і Джеймс.

ків швидкої допомоги, також – альпіністське спорядження, ноші (понад 300). Крім цього, тепловізори й автівки. Нещодавно нам почали віддавати авто – на війні вони – розхідний матеріал...

РОЗПИСАЛИ НАС... ІЗ ТРЕТЬОГО РАЗУ!

Весілля ми довго планували, але вийшло все дуже швидко. Перший раз подавали заяву, але не вистачило документа, що Джиммі – розлучений, і нам відмовили. Потім подали вдруге – виявилось, що у нього – протермінована віза. Тож нас не могли одружити. Ми звернулися до суду. Джеймса навіть хотіли депортувати, але ми вмовили міграційну службу подовжити термін його перебування. Тож утретє подали заяву до РАЦСу – нам її схвалили. І ми буквально через два дні одружилися.

Запросили наших друзів, волонтерів, воїнів – і поєднали наші долі 16 травня 2023 року, за рік і один день після знайомства. Джиммі запропонував обмінятися не лише обручками, а й прапорами. Адже у нас така інтернаціональна сім'я: я – українка, він – британець.

Всі питають: «Коли ваш медовий місяць?» А ми відповідаємо, що вже після перемоги. Зараз маємо дуже багато роботи.

Діти з Джиммі добре ладнають, мовний бар'єр не зник, але використовують і перекладач на телефоні, і жестами щось пояснюють. Ну і вчать англійську, звісно. Я за понад

рік уже звикла, повністю розумію чоловіка. Ще не все можемо сказати, але стараюся.

ДО БРИТАНІЇ – ТІЛЬКИ У ГОСТІ!

Зараз більшість часу в нас займає саме допомога іншим. Ми багато працюємо: поки все отримаєш, посортуєш, розвезеш... Справ дуже багато! А як бувають вихідні, то проводимо час разом біля річки. Хоч це й не так часто буває.

Плануємо до Британії з'їздити тільки в гості. Там теж треба владнати справи з документами, зареєструвати мене як дружину.

Я з України не хочу їхати і Джиммі – теж. Йому Україна дуже подобається. І не тільки йому, а й всім, хто сюди приїжджає. Я бачу, як іноземці вражені нашою країною, нашою єдністю, силою духу, тим, як ми зараз єднаємося в боротьбі проти ворога. А це чоловік каже, що ми – дуже душевні всі, дружні і привітні. Каже, що в Британії кожен – сам за себе.

У Джиммі одна з професій – будівельник. Тож він хоче відбудувати все, що можна, а тоді й про бізнес подумати. Зараз потрібна допомога, а після війни роботи буде не менше – і розмінювати країну, і відбудувати.

Ми плануємо жити в Україні і до Перемоги, і після неї.

P.S. Нещодавно, під час запису програми «Я не забуду» на телеканалі «Дім», Наталя заявила: «Я б хотіла дитину від Джеймса. І, думаю, він теж хоче».

● **НА ПОВОРОТАХ ДОЛІ**

Закінчення.
Початок – на с. 16

Ольга ЧОРНА

Станіслав зачарував Лілю своїми картинами. Нетутешні на них жінки. З іншого світу... Ось ця босоніж, на пальчиках, танцює під дощем. У довгій сукні кольору стиглого сонця. В руках – вишукані туфельки. Таких Ліля ніколи не бачила в їхньому універмазі. А ця – наче хоче спинити вітер чи надзлогати його. Одинокий силует цієї жінки губиться у вечірній імлі серед сивих будинків старого міста. Ще одна – припала вустами до пелюсток мокрих квітів, немов сливає з них дощ. А сліди цієї жінки вітер ховає у хвилях жовтого листя...

– Яка краса, – мовила дівчина. – Мабуть, у тебе багато шанувальниць, тобто поціновувачів.

– Ці картини мало хто бачить.

– Чому?
– Я пишу не те, що треба...

...Іхньою молодіжною тусовкою зацікавилися люди із серйозної інстанції. Бо вільнодумство собі дозволяють. Мабуть, хтось «настукав». Поцікавились і Станіславовими роботами. Суворий дядько важким поглядом розглядав на картинах витончені жіночі фігури у легких шатах.

– І де ви такі беретеся? – промишрив. Хлопець не зрозумів: це стосувалося жінок на картинах чи художників.

...Станіславової матері не стало через кілька місяців після того, як занедужала. Здавалося, без неї оселя перестала дихати. Якось натрапив на мамині улюблені туфлі.

– Як гарно вона в них ходила, – сказав Петро, побачивши в синових руках взувачку Інги.

– Але ж вона... – Не хотіла, щоб я бачив. Та мама інколи не чула, як я заходив у квартиру. Але вона нічого не знала. Це була її таємниця. І вітха. Її батьки нашого кохання не прийняли й не простили. І їй це завжди боліло. Мені також...

Станіслав із батьком тоді проговорили майже до ранку. Петро багато розповів синові...

...Ліля стала унікати Станіслава. Він її перестрівав, запитував, що сталося. Вона ж намагалася якнай-

Танго з дощем

© FOTO IS CANNY REDBUBBLE.COM.

«А пам'яташ оцей дощ? Цей дощ у капелюсі з клена. Той дощ, що танго з нами танцював...».

швидше піти геть. Вони довго зустрічалися, а він так і не запропонував їй заміжжя. Навіть не натякнув. Образилась, певно...

...Майже відразу, як розпалася країна недорозвиненого соціалізму, виїхав із родиною за кордон Борис. А згодом покликав до себе племінника.

ру стиглого сонця босоніж танцює під дощем. Тільки тепер дівчині здалося, що замість дощових крапель у незнайомки на обличчі – слюзи...

Ліля вийшла заміж за Матвія. Та щасливою не стала. Безталанний художник підпрацьовував то тут, то там. Єдині «шанувальники»

– Станіславе, ти щасливий, але вдома тобі нічого «не світить». І не знаю, чи «засвітить». А тут, якщо хочеш, «проб'єшся». Інга, мати твою, мене підтримала б.

...Речі уже зібрані. Днями вирушає в незнайомий світ. Але перед тим мав побачити Лілю. Він і досі її кохав.

– Я зустрічаюся з іншим хлопцем, – сказала дівчина. – З Матвієм.

– З моїм товаришем? А він не зізнався. Але ж чому?.. – Станіславе, не запитуй нічого.

Він прийшов до бібліотеки перед самим від'їздом. Передав Лілі свою картину і короткого листа. Написав, що виїжджає назавжди. А картина була та, на якій жінка у довгій сукні кольо-

пустеля. Відчинила вікно. Збиралося на дощ...

«А пам'ятаєш оцей дощ? Цей дощ у капелюсі з клена. Той дощ, що танго з нами танцював...» – прошепотіла крізь сльози слова з якогось вірша. Дістала зі сховку картину, колись подаровану Станіславом. Матвій терпить її не міг. Тому й заховала.

– Пробач мені, Станіславе. Сподіваюся, ти щасливий...

...Про те, що в місті виставлятимуть роботи закордонних художників, прочитала в газеті. Щедрість місцевого мецената. Організовує виставку, бо йде в політику. Хоче людям сподобатися. А ось і знайоме прізвище. Станіслав? Цікаво, приїде сам чи лише привезуть його роботи?

...Ліля вирішила піти на відкриття експозиції. Йшла через парк. Картала себе, щоб вузла туфлі на високих підборах. Ще й дощ почав накрапати. А якщо... Роззулася. В одній руці тримала сумочку, в другій – туфлі. Її давно ніхто не запрошував до танцю. А сьогодні танцюватиме танго з дощем. Невміло, як тоді зі Станіславом. Вона так і не навчилася цього танцю. Дощ також...

До виставкової зали зайшла змолка. Стала біля дверей. Меценат представляв художників. Дехто не прийхав. А Станіслав був тут. Змивився. Змужнів. Посивів... Як довго вони не бачилися...

Подякував за запрошення. Сказав, що приємно повернутися до рідного міста: давно тут не був. Про свою творчість розповів коротко.

Посеред зали художники разом із меценатом давали інтерв'ю журналістам. Ліля краєм вуха почула уривок Станіславової відповіді:

– У мене є незавершена картина. Почав писати її давно. Цей спогад... він особливий для мене. Як і та дівчина, образ якої зустрічався зі Станіславом. Система змінювалася, розвалювалася. Просто ти нічого не втратила. Зі страху... – Може, ти ще й доносила...

Матвій гримнув дверима. В її душі була випалена...

«ТАК НІХТО НЕ КОХАВ»

Нагадуємо наші індекси:
Україна – 60779, Волинь – 86771.

● НЕВИГАДАНА ІСТОРІЯ

Закінчення.
Початок – на с. 16

Ольга ЧОРНА

Настю посватав Ромко із сусіднього села. Хлопець довго доглядав паралізовану матір. Працював будівельником. Коли неньки не стало, йому тридцятка минула. Подейкували, це рідня нараяла йому Настю.

У подружжя народилася дівчинка. Даринка. Природа зробила Насті з Ромком коштовний дарунок: їхня доня була красунею. В обох селах обговорювали цю новину...

...Леся, щойно отримавши диплом, завагітніла. Зізналася не батькам – старшій сестрі:

– Залишу те, що народиться, в пологовому будинку. Хтось підбере. Ніколи мені з дітьми няньчитися. Шкода, що аборт робити пізно.

– То виходь заміж.

– За того... ніколи! Це була помилка. І я її виправлю. Бо якщо заміж, то за достойного.

– А хто батько дитини?

– Яка різниця?!

– Леся, не бери гріха на душу, не залишай дитину.

– Хіба що тобі привезу. Будеш бавити?

– Буду!

Заміж Леся таки вийшла. За художника-початківця, який і був батьком дитини. Але невдовзі розлучилися. Чоловік і батько з художника виявився нікудишнім. Як і матір та дружина – з Лесі.

Маленького Дмитрика сестра привезла Насті:

– Хотіла б його залишити в тебе на деякий час. Поки не облаштуєш. Житла нема. І роботу треба шукати.

Настя з Романом погодилися доглянути за малим. А Леся про сина вмить забула...

Наступне Лесине заміжжя також виявилось невдалим. Її обранцем був учитель фізкультури. У подружжя народився Степанко. Чоловіка дратував плач немовляти, він не мав жодного бажання хоча б інколи побути з сином. Зрештою, закрутив роман з іншою жінкою, про що зізнався Лесі. Та зі

Настині щастя

ФОТО ІЗ САЙТУ KARTINKI.PICS.

«Леся приїжджала додому то з одним кавалером, то з іншим. Проте заміж її більше не кликали...».

злості перенесла свої речі на квартиру до подруги, а малого привезла до сестри. Так у Насті з Романом з'явився ще один «подарунок».

Батьки Настю мало не з'їли. Вважали, було б краще, якби Леся здала сина в дитбудиночок.

– Ти скоро дитсадок відкриєш! – репетувала на Настю мати. – Хай би дітиська йшли на інші руки! Вони мені – не внуки й тобі – ніхто!

“

«Ніколи мені з дітьми няньчитися. Шкода, що аборт робити пізно».

– Вони – моє щастя, мамо. Троє маленьких щасть...

Роман відчинив перед тещею двері і спокійно мовив:

– Ніколи, чуєте, ніколи не підвищуйте голос на Настю перед нашими дітьми.

Після цього ображена Люба перестала розмовляти зі старшою донькою...

До дітей Леся не навідувалася. Вони для неї були чужими і не потрібними.

У гості до Насті з Романом часто приходила Тоська. Села були майже поруч – через ставок і пасовисько. Колишня сусідка приносила пошиті власними руками дитячі

речі й плітки з-за тину. Розповідала, що Леся приїжджала додому то з одним кавалером, то з іншим. А останній був трохи неохайного вигляду. Проте заміж Лесю більше не кликали. За словами Люби, залицяльники були не варті її доньки.

...Об'явилася сестра на Настиному подвір'ї, коли хлопці стали школярами.

– Ти ж не «сплавиш» мені їх? – поцікавилася.

– А за що їм така кара?

...Настя з Романом не робили різниці між Лесиними хлопцями і своєю Даринкою. Тому й діти були між собою дружними. А Тоська після кожної гостини у подружжя красномовно описувала, яка то гарна родина, які доглянуті діти. І заодно мало не останніми словами ганяла Любу з чоловіком, які не визнають внуків. Діставалося й Лесі.

– А може, вона ще десь позалишала своїх дітей, – наче між іншим казала Тоська. – Он скільки кавалерів за нею волочиться.

І селом ішов гуляти черговий поговор...

...Настя з Романом дітей вигляділи, вивчили, одружили. Вже й онуків від Дарини і Дмитра дочекалися. Скоро й Степан порадує внучкою. Всі обжилися в місті. Але на вихідні й свята часто приїжджа-

ють до батьків, а вони радіють за дітей. Просять залишити когось із внуків, аби веселіше було. Тільки зяті Люба з чоловіком не бачать цього щастя. Роками не переступали поріг оселі старшої доньки. І її із зятем не хочуть у себе бачити...

...Леся з'явилася, коли в Насті з Романом зібралися всі діти й онуки. До бабусі з дідусем вперше привезли новонароджену Лілю – Степанову донечку. Відчинила двері. Родина обідала.

– Заходь, Леся, – мовила Настя. – Пообідаєш з нами?

– Бачу, не бідують мої сини. На гарних машинах приїхали. Може, пора й про матір подбати?

– А ми дбаємо про нашу маму, – сказав Дмитро. – І про тата. Правда, Степане? Вони ж у нас – найкращі.

– Але ж ваша мама – я. Скажи їм, Насте.

– Я давно сказала. Коли ще хлопці малими були.

– Тобі щось треба, Леся? – запитав Роман. – Не просто ж так прийшла.

– Життя з моїм новим... цивільним чоловіком нема. П'є, буянить. То я подумала... Може, діти скинуться хоча б на одну кімнату. Бо квартира належить тому вар'ятові. Нема мені куди йти.

– У село повертайся. Батьківська хата – добротна: є господарка, город.

– Що ти верзеш, Ромку? Яке село? Яка господарка? Коли батьки помруть, продам це все.

Розмову перебила Тоська:

– Усім добрий день. Почула, Настю, що твої діти з внуками приїхали. Думаю, гостинців принесу. От, тільки ноги щось погано слухаються.

Ледве дошкандибала. І ти тут, Леся? А-а-а, тепер зрозуміло, хто в Любки гроші поцупув. Вони там на всю округу репетують. Не здогадалися, що то їхня кохана доня... Чи я неправду кажу? Га, Леся? Може б того... до дільничного зателефонувати?

Леся з переляку притиснула до грудей сумку, гримнула дверима і швидко подалася з подвір'я. А Тоська не вгавала:

– Уявляєте, Любка з чоловіком «на смерть» гроші складали. А нині таке сталося...

Відьма

● ДОТИК СЛОВОМ

Євгенія НАЗАРУК

Мене колись спалили на вогні. Трицало полум'я. Сичали люди.

Кривився світ. І лиш одній мені

Було однаково, за що мене тут судять.

Не чула болю. Тихо плакав дощ

(Ті сльози, певно, я взяла у нього).

Юрба кричала: «Відьма!». – Ну і що ж...

«Ти відьма, бо принадила чужого!».

«Яка ж я відьма?» — билися слова

В німім стражданні, у чеканні смерті.

Я – жінка. З плоті й крові. Я жива.

А ви мене – на вогнище, в безчестя.

Внизу – вогонь, а в серці вже – зима.

Не відьма я, коли зізнаюсь мушу:

Кого любила – того тут нема.

А з ким вінчалась – відморозив душу.

Не знаю, хто б ті муки ще стерпів.

Це сон був чи якась личина?

Та досі терпнуть руки від шнурків

І стовп ганебний муляє у спину.

Мене колись спалили. Ну і що ж...

Душа від полум'я зробилася черлена.

Кривився світ і тихо плакав дощ.

Ті сльози, певно, він узяв у мене.

«Рости ж, моя лілія...» Донька Лілія...

Фото із сайту pexels.com.

● ІСТОРІЯ З ЖИТТЯ

Ти дарував мені лілії. Оті виточені, неперевершені квіти, які я так любила. Вони були моїм квітковим світом. Уявляла їх, навіть уві сні, граційними і... сміливими

Наталія ШЕВЕЛЬ

«І кожної зустрічі був розкішний букет моїх улюблених...».

з останніх букетів висадила на грядки. Дивно, всі прийнялися. Ти так мене хвалив!

У квітнику цілісненьке літо буяли лілії, як згадка про наші почуття, миттеві, непе-

“

Кажуть, що аромат лілій є таким сильним, що може зашкодити здоров'ю саме тоді, коли людина спить. Але так і тільки так я відчувала твою присутність.

Тож тепер букети стали символічними лише у святкові дні, а при кожній зустрічі ти привозив пагінці лілій. І так протягом весни. Тож до літа перед будинком красувався гарний квітник із різнокольорових лілій. Яка то краса...

Ти, як і раніше, називав мене Лілією. Наші стосунки потребували певної розв'язки. Але ти нічого змінювати таки не захотів. Одні обіцянки. Одного разу повідомила тобі, що чекаю дитину. Побачила твій розгублений погляд. Потім, видно, була розмова і вдома, бо зі мною щось намагалися з'ясувати. Тож я і відпустила.

А що мені було робити зовсім молодій? Було ще декілька зустрічей і несподіваних букетів... Несподівано відступив і ти, жодного разу так і не з'явившись на порозі.

ревірені. Думки їх зірвати, стоптати чи викинути просто не було. У чому ж квіти винні? У вихорі почуттів, що з головою закрутив обох. І чи ти кохав мене насправді, чи тільки дозволяв себе любити?..

Восени з'явилася донечка, яку я назвала Лілією. Зростала, а в квітнику росли лілії, які так дбайливо доглядала. Вони, неперевершені, радували нас своїм цвітом і духмяністю.

Недовго жила сама з донькою. Як дитина була ще малою, вийшла заміж. У нас є ще і син. Діти вирости. У них – свої сім'ї. Я – вже бабуся. Через все своє життя пронесла неабияку силу волі, бо надзвичайно любила дітей і квіти. Одні, свої улюблені, – граційні лілії.

Київська область.

Фото із сайту yaskravaklumba.com.ua.

І краса – і величі!

А ви бачили такі квіти-велетні?

● ЦІКАВИЙ ФАКТ

«Деревна лілія» або «Лілійне дерево» може сягати висоти у 2,5 метра

ЛІЯ ЛІС

Від їх величі буквально дух захоплює. Складно повірити, що такі лілій-гіганти – не казка, а зовсім реальні сучасні сорти, які можна вибрати в каталозі лілій і виростити в Україні.

Картина «Пасичко» Валентина КОРОТКОВА.

«Тут «вибуяли» його думки та втілилися в життя... невеличкою пасікою, яка дарувала щедрий ужинок і годувала сім'ю».

Стежка з татового літа

● З ГЛИБИНИ ДУШІ

Медовий трунок розливається навколишнім світом. Здається, так духмяно та рясно ще ніколи ця стара липа не цвіла і не скликала до себе армію охочих припасти до її солодкого нектару. У густих, кучерявих кронах дзумлять бджоли, збираючи найсмачніший у світі пилок. Цей тонкий, солодкий, медовий аромат завжди повертає мене у татове літо...

Любов ЯНВАРСЬКА, vinteres.info

Липу, маленьку і тендітну, посадив на подвір'ї мій батько Дмитро Килимник. На той час йому було стільки літ, скільки зараз моему онукові. То були молоді літа мого тата, коли серце наповнене жагою до життя, любов'ю до природи, до людей, до повітря, яким дихаєш, до пташини, яка щецбе у тебе за вікном...

– Хай росте, мед нам дає, радує прохолодною тінню й приймає під свої шати нашу родину і наші нові покоління, – примовляв тато, поливаючи деревце.

Він посадив липу посеред подвір'я, наче відводив їй якусь особливу місію. Як тільки загорявся білий день, татусь підходив до липи.

– Вітаю тебе, красунечко! Дякую, що ти прижилася! – казав щоранку.

А коли ми піросли й нас зачаровував духмяний липовий цвіт, тато нам читав Володимир Сосюру:

Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі? –
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі,
Кохана спить...
Ви чули ж бо: так липа
шелестить...

А потім йшов до старого саду – друга свого дитинства, який дістався йому у спадок від батьків і під шатами якого він тримав з десяток вуликів, й довго гомонів там із кожним деревом, плеваючи, мов малу дитину.

Тут «вибуяли» його думки та втілилися в життя... невеличкою пасікою, яка дарувала щедрий ужинок і годувала сім'ю. Окрім того, що батько був ще й столярних справ майстром.

“

Він посадив липу посеред подвір'я, наче відводив їй якусь особливу місію.

Дозрілі фрукти: рум'яні яблука, солодкі, як мед, груші, синьоокі сливи та полум'яні вишні радували не тільки своїх дітей, а й всю «Олександрівку». Ось тільки черешня чомусь не родила, не дарувала плодів. І це особливо засмучувало тата.

– Якщо весною не зацвітеш, я з тобою попрощаюсь, – сказав він спересердя якось восени черешні.

А навесні сталося диво. Вершок черешні ніби одягнув фату, а за ним і всі гілочки вкрилися білопінним цвітом.

Стала красунею і татова липа. Коли вона розпустила кристалі шати, татусь під нею змайстрував великий стіл, за яким збиралася вся родина.

Це були особливі сімейні вечори: запах парного молока відчуваю й сьогодні, милозвучні українські пісні донині плекаються в серці. За цим столом, під старою кристалатою липою, і тепер збираємося разом. Як колись ллється пісня «...І в дорогу далеко ти мене на зорі проводжала, і рушник вишиваний на щастя, на долю дала»... І я – знову у татовому літі...

Одеська область.

«Без суперечок недовго триває кохання»

(Овідій).

volyu.com.ua

«Так ніхто не кохав»

Про кохання розкаже... троянда

● РОМАНТИКА

У крихітній затишній кав'ярні ніколи не бракувало відвідувачів. Ні, там не було запаморочливих черг із охочих полакувати гарячими напоями, але й власники на заробіток не скаржилися

Віоліна СИТНИК, оповідання з книги «Теплі історії кохання» (видавництво «Брайт Стар Паблішинг»)

Знаходилася ця майстерня з приготування божественної кави в мальовничому куточку Кам'янця-Подільського – не в самому центрі, що звільняло її від навали випадкових роззяв, які в пошуках пригод ладні були шастати по всіх закладах, що траплялися їм на шляху, а трохи далі, на півдорозі до Старого міста. Кав'ярня слугувала притулком художникам, письменникам та іншим творчим особистостям. Нерідко вона була виставковою залом, літературним салоном і місцем зустрічі з Музою. Заклад на розі двох вулиць ставав прихистком для загублених душ – тих, які в круговерті сучасного життя, здається, втратили себе й відчайдушно намагалися відшукати. Невиправних романтиків, що заблукали у часі й просторі, розминулися зі своїми Ромео чи Джульєттами на кілька століть і тепер нудили світом, наче примари. Так, випадкової публіки там не було.

– Привіт, Денисе! Мені, будь ласка, еспресо! – втомлено промовив один із відвідувачів у пожмаканому сірому пальті та чудернацькому чорному капелюсі й смачно позіхнув. – Може, хоч це допоможе мені якось збадьоритися й відбути ще один марно прожитий день.

– Уже зроблено! – усміхнувся молодий чорнявий хлопчина, вправними рухами натискуючи потрібні кнопки на кавовій машині, звідки відразу потекла двома тоненькими цівками чорна й густа, як нафта, рідина. У повітрі з'явився запаморочливий запах свіжозвареної кави.

– Цукру?

– Ні, дякую, – чоловік похапцем ковтав гарячий напій, аж очі зажмурюючи від терпкого присмаку на язика.

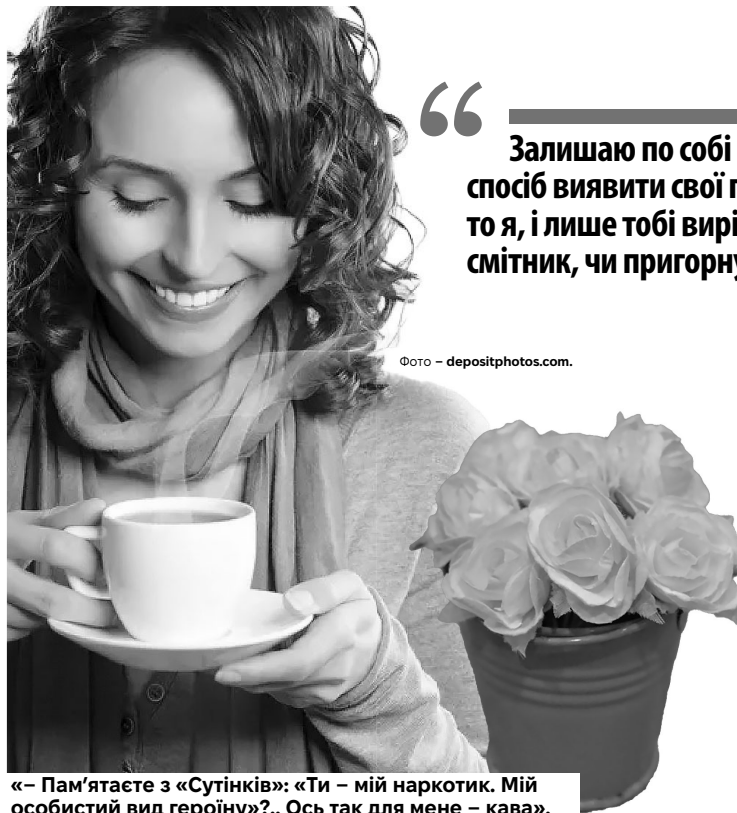

ФОТО – depositphotos.com.

«– Пам'ятаєте з «Сутінків»: «Ти – мій наркотик. Мій особистий вид героїну»?.. Ось так для мене – кава».

– Гірка, як моє життя...

«Дивний... Хто ж тобі заважає додати цукру, вершків, а то й перцю?! Смак тоді кардинально зміниться! – подумки обурювався досвідчений бариста, маючи на увазі зовсім не каву. – Але хіба навчиш чогось людину, якщо вона сама того не хоче? Якщо їй зручно плисти за течією, бути бездумною амебою?».

Так, хлопець терпіти не міг бездіяльних, які тільки те й знали, що скаржитися. Занадто надокучливих, тих, які по життю керувалися принципом «бачу ціль, не бачу перешкод», теж недолюблював. А таких у його роботі вистачало. Можна згадати хоча б отих молоденьких панянок, які залітали всередину, створюючи навколо своєї появи ажіотаж, неприродньо метушилися, обклавшись сотнями пакунків після чергового шопінгу. Дівулі приїжджали на розкішних автомобілях своїх татусів, чоловіків або коханців, аби посмакувати якимось коктейльчиком, на позір створити видимість інтелектуальної бесіди та заодно переглянути кілька картин: «А раптом там є щось вартісне, яке через роки вартуватиме купу бабла?». Дівчатка «пропікали» баристу гарячими хтивими поглядами, проте згорда кидали:

– Мальчик, меню приніси! Да побистрей!

Тоді вони годинами вивчали його (і меню, і хлопця), детально розпитуючи, з чого

“**Залишаю по собі паперову квітку. Вона – не спосіб виявити свої почуття, а символ. Вона – то я, і лише тобі вирішувати, чи викинути її на смітник, чи пригорнути до серця.**”

Дівчат свого віку теж ігнорували, адже не раз обпікався, знав: варто з'явитися на горизонті кращому кандидату (читай: багатому й поважному), як їх наче вітром здувало. Що зробиш? Природний відбір: виживає найсильніший. А сила в наш час у чому? У грошах! Ними, до речі, не проти були розкидатися жіночки бальзаківського віку, дружини тих самих багатіїв, які якраз розважалися з тими ж самими дівчатами Денисового віку. Вряди-годи не одна давала зрозуміти, що може підкинути грошенят на нові джинси й дорогий годинник. Навзамін вимагалось одне: трішки ніжності й молодого тренованого тіла. Отакі товарно-грошові відносини. Суцільні розчарування... Тільки-от Денис не вважав себе товаром.

Хлопець настільки звик очікувати якоїсь каверзи, з першого погляду вгадувати, якою є людина, що навіть розгубився, побачивши у кав'ярні її. Вона не належала до жодної із Денисових категорій. Увійшовши одного разу до кав'ярні на розі, красуня з очима кольору гарячого шоколаду стала її завсідницею. Дівчину можна було побачити в будь-яку годину доби, наодинці чи з компанією, із планшетом на столі чи блокнотом у руках. Щоразу вона приязно усміхалася, замовляючи різні варіації кави, ніби намагаючись спробувати всі її смаки, скидала з себе тепле пальто чи курточку, капелюха чи милу в'язану шапочку, неодмінно закутуючи ший величезними шаликами всіх можливих моделей і кольорів, і сідала за столик край вікна. Довге каштанове волосся водоспадом розливалось по плечах, а непокірна гривка раз у раз спадала на очі. Дівчина бережно торкалася горнятка, гріла ним холодні руки, вдихаючи на повні груди неймовірний аромат кави. У цю мить очі її заплющувалися і на обличчі з'являлася ледь помітна усмішка.

Денис почав пригадувати свої останні любовні походи. Щось не складалося в нього з протилежною статтю. Більшість дівчат звикли бачити в ньому лише гарне личко та накачані м'язи. Але жодна не запитала, чим він займається у вільний час, яку музику слухає, які книжки читає... «Хлопцям потрібне лише одне», – такі фразочки доводили його до сказу. Ну звичайно, якщо ти більше нічого не можеш запропонувати! Ось і знову, ловлячи на собі погляди ма-

лолітніх школярок, які шукали перших амурних переживань, бариста підкреслено ввічливо й холодно приносив замовлення, всім своїм виглядом показуючи, що він не збирається порушувати законодавство, упадаючи за неповнолітніми.

– Справжнього фаната кави можна впізнати здалеку, – Денис сам не помітив, як опинився біля дівчини й заговорив із нею. Зрозумівши це, він ніяково всміхнувся. Вона мовчала. Гнітюча тиша глушила. Хлопець вже розвернувся, аби відійти геть, як почув її відповідь:

– Пам'ятаєте з «Сутінків»: «Ти – мій наркотик. Мій особистий вид героїну»? Ось так для мене кава.

– Я вам зараз дещо скажу, але, боронь, Боже, вам комусь у цьому зізнатися! – Хлопець не впізнавав себе. – Я, наче те дівчисько, прочитав усю сагу про вампірів!

– А екранізація виявилася лише жалюгідною спробою передати те, про що йшлося в книзі, – зітхнула у відповідь.

Денис кивнув головою й відійшов. Коли за деякий час хлопець оглядівся, то помітив, що незнайомка зникла, залишивши по собі лишень скручену із серветки крихітну трояндочку.

З того часу Денис почав крадькома стежити за дівчиною. Чекав, що вона намагатиметься продовжити їхнє знайомство або ж навпаки дасть зрозуміти, що вона – не його «поля ягода». Проте поведінка незнайомки завжди була незмінною. Приязна усмішка, філіжанка кави у витончених руках із довгими аристократичними пальцями, замріяний погляд у вікно, за яким повністю хазяйнувала осінь: розкидала жовте мереживо, вмивала дрібними сльозами вузькі вулички, які вели в Старе місто, давала волю пустотливому вітру, який намагався вирвати з рук перехожих кольорові парасольки. Якоюсь мить вона хапала олівця й записувала щось у червоний блокнот або кидалася друкувати у планшеті, тихо стукаючи тоненькими пальчиками по сенсорній клавіатурі. А наостанок – паперова трояндочка із серветки.

Першу чорнявий бариста із зеленими глибокими очима викинув у смітник, та наступного разу придивився до цього нехитрого оригамі, повертів у руках і, піддавшись хвилиночці спокуси, засунув квітку в невеличку вазочку на барній стійці.

Цинічний розум Дениса, який давно перестав вірити у справжніх і щирих людей, стверджував, що така поведінка таємничої незнайомки – не що інше, як спосіб привертнути до себе увагу, захопити в тенета цікавості, але ж чому вона абсолютно не змінює своєї тактики? А паперових квітів тим часом все більшало, як і думок баристи про загадкову шатенку.

Того дня вона була яко-

юсь розгубленою. На вродливому обличчі – хвилювання, руки злегка тремлять, а в очах – озера невимканих сліз. Кілька ковтків кави, мелодійний дзвінок на мобільний, зірвалася й побігла. Хлопець підійшов до столика, щоби там навести лад, і помітив, що дівчина, збираючись поспіхом, забула планшет.

Ніч, наче темна вода, розливалася вулицями міста. Денис зачинив двері кав'ярні й присів на стілець, який ще зберігав тепло останньої відвідувачки. Знав, що це негарно, що влазить у чийсь особистий простір, проте руки самі ввімкнули сучасний пристрій, а пальці, наче граючись, бігали сенсорним екраном.

Чи задумувалися ви, скільки нового можна дізнатися про людину з її комп'ютера? Музичні вподобання, книжки, робота, розпорядок дня... Людина – наче на долоні! Денис заходився читати прекрасні віршовані та прозові рядки, з яких віяло шаленим коханням. Хлопець аж позаздрив тому щасливчику. Наштовхнувся на нещодавній документ, відкрив його.

«Поглянь на мене, милий. Невже ти не помічаєш, скільки туги в моїх очах, невже не розумієш, що я приходжу щодня сюди лише заради тебе?! А ти – такий гордий і неприступний, вже давно виніс кожному вирок, знаєш, що в кого на серці, хто чого вартий. Не даєш жодного шансу, жодного права на помилку. Звик усіх одним «миром мазати». Ловлю інколи твої погляди, з якими ти відходиш від ефектних панянок, які лізуть тобі в душу. У них стільки зневаги, осуду, а ще – бездонний океан печалі.

Я побачила тебе вперше в парку за етюдником. Ти старанно змішував кольори на палітрі й обережними, делікатними мазками «пестив» папір. На ньому вирувало життя, а барви були такими соковитими та яскравими, що мені захотілося підійти й торкнутися малюнка рукою. Але я стояла, наче вкопана, дивилася на твій мужній профіль, суворо стиснуті губи. Тоді для тебе не існувало нікого на світі. Власне, як і тепер. Пізніше я цілком випадково зайшла в невеличку кав'ярню, яку порадили мені друзі, і знову зустріла тебе. Закохалася в твою каву. Скажи, любий, ти в усе, за що берешся, вкладаєш душу? Цікаво, яким би ти був, коли б закохався?.. Пірнув би в пристрасть із головою, віддав би всього себе? Віддай себе мені!

Я знаю, яку музику ти слухаєш, які книжки читаєш. Ти здивувався б, скільки можна

дізнатися про людину, просто спостерігаючи за нею, дивлячись, що вона робить, як спілкується з іншими, що розповідає. Я думаю про тебе. Чи кохаю? Не знаю. Але ти є в моєму житті. А я в твоєму?.. Залишаю по собі паперову квітку. Вона – не спосіб виявити свої почуття, а символ. Вона – то я, і лише тобі вирішувати, чи викинути її на смітник, чи пригорнути до серця. Ніяк інакше я тебе не потривожаю, боюся побачити в твоїх очах отой осуд.

Сьогодні мені дуже погано. Одна моя подруга зважилася на страшний вчинок. Я просила її цього не робити, не брати гріх на душу, подарувати шанс на життя ще ненародженому немовляті, але вона – вперта... Тільки й торочить: «Не час». Я проплакала цілу ніч, але нічого зробити не можу. Мені...».

На цьому місці документ обірвався – незнайомка квапилася покинути кав'ярню. Денис задумався на якусь мить, а потім схилився над екраном. За деякий час заховав планшет у надійному місці й пішов додому.

– Привіт! Пам'ятаєте мене? – До Дениса усміхалася кароока незнайомка, яка завжди сідала за столик край вікна. – Я вчора поспішала й десь загубила свого планшета. Ви раптом його не знаходили?

– Аякже! – хлопець пішов у комірчину та повернувся звідти не з порожніми руками. – Ваш?

– Я вас люблю! – Дівчина аж поплескала в долоні, а смарагдові озера очей Дениса наповнилися теплом. – У ньому – все моє життя! Стільки всього неможливо було б відновити, якби я його справді втратила!

– Може, кави? Заклад пригощає! До речі, ви вчора так поспішно втекли... Були якісь проблеми?

– Та ні, вже все гаразд! Я була потрібна подрузі. Тішусь, що вмовила її не робити одну дурницю, – засміялася, аж світ навколо став веселішим, і попрямувала до свого столика. Скинула з себе кумедну шапочку з пухнастим помпончиком, яскраво-жовте пальто та ввімкнула планшет. Натиснула на останній документ, ковтнула щойно принесеної кави і ледь не захлинулася: останні написані слова були зовсім не її! На білому екрані чорніли літери: ПІДЕШ ЗІ МНОЮ НА ПОБАЧЕННЯ?

На щоках дівчини раптом розцвіли маки, вона блискучо обернулася до барної стійки: Денис стояв і пильно дивився на неї, пригорнувши до серця вазочку, повну крихітних трояндочок із серветок.

Молода дружина 74-річного легенди українського футболу «відривається» на Балі

Фото з Instagram-сторінки Марії КОНЬКОВОЇ.

Тепер, хоч не хоч, а Анатолій Дмитрович мусить бути у формі. То до одруження про нього говорили: «Сивина в бороду – біс у ребро»...

● СЕ ЛЯ ВІ

Цими днями вона здивувала пікантними кадрами

Максим ІНШАКОВ,
obozrevatel.com

Дружина 74-літнього Анатолія Конькова похвалилася відвертим відео, знятим на одному з пляжів Балі. На кадрах 37-річна Марія танцює топлес, у накинутій на плечі сорочці.

Марія Раупова (дівоче прізвище жінки) народилася в Узбекистані. 2017-го вийшла заміж за Анатолія (вони вінчалися у Києво-Печерській лаврі) і через три роки народила йому дочку, яку назвали Олександрою. На час народження маленької Саші її тату виповнилося 70.

З початку повномасштабного вторгнення Марія Конькова з дитиною переїхала до Індонезії, де мешкають досі.

Судячи з її фотографій в Instagram, Конькова займається блогерством і захоплюється ворожінням на картах Таро.

Як відомо, Анатолій Коньков розпочинав свою футбольну кар'єру у Краматорську Донецької області. У 1968–1974 роках грав за донецький «Шахтар».

У 1972-му виступав у складі збірної СРСР у фінальному турнірі чемпіонату Європи, будучи гравцем команди першої ліги («Шахтар» (Донецьк)). У 1975–1981 роках грав у київському «Динамо».

1993 року очолював молодіжну, а 1995-го – національну збірні України з футболу, замінивши в ході кваліфікації на Євро-1996 Йожефа Сабо. Під керівництвом Конькова головна футбольна команда країни провела 7 матчів, програвши у чотирьох із них та посіла 4-е місце, не вийшовши з групи (вище за нас були

Хорватія, Італія і навіть – Литва).

З кінця 2006 року – президент дитячого ФК «Старт» імені Анатолія Конькова. З 2008 по 2012 – спортивний директор ФК «Сталь» Алчевськ. З 2 вересня 2012 року по 23 січня 2015 року обіймав посаду президента Федерації футболу України.

“

На час народження маленької Саші її тату виповнилося 70.

Анатолій Коньков з дружиною та донькою.

«Любов не залежить від нашої волі, приходить без нашої заслуги, щезає без нашої вини» (Іван Франко).

Як приготувати вдома хліб із хрумкою скоринкою

• СПРОБУЙТЕ І ВИ!

Одні з найприємніших згадок із дитинства – коли приїжджаєш до бабусі, а в її домі пахне свіжоспеченим хлібом. Це відчуття знайоме багатьом

Василина СМЕТАНА, 5.ua

Зараз у пекарнях і магазинах можна купити хліб найрізноманітніших форм, розмірів і смаків. Але, погодьтеся, ніщо не зрівняється із тим відчуттям, коли ти виймаєш з печі гарячі паляниці, і навколо миттєво розносяться спокусливі аромати.

Є ДВА ГОЛОВНИХ ІНГРЕДІЄНТИ, ВІД ЯКИХ ЗАЛЕЖИТЬ ЯКІСТЬ ХЛІБА:

- якісне борошно: обирайте вищий гатунок, якщо хочете отримати білий хліб, і перший гатунок, якщо хочете, щоб хліб був більш корисним;
- якісні дріжджі або закваска.

ЯК ОТРИМАТИ ХРУСТКУ СКОРИНКУ, ЯК У ХЛІБА З ПЕКАРНІ:

- Випікайте його в духовці в чавунній формі і періодично змащуйте випічку водою за допомогою щітки.
- Якщо готуєте хліб на деку, спочатку розігрійте його в духовці. Потім зробіть на заготовках з тіста надрізи, скропіть їх водою, і тільки після цього відправляйте хліб у духовку.
- Не рекомендуємо користуватися хлібопічкою, бо у цьому пристрої хліб не матиме того смаку і аромату, який мав би бути.

Фото із сайту 5.ua.

Без солі – не смачно, а без хліба – не ситно.

Не рекомендуємо користуватися хлібопічкою, бо у цьому пристрої хліб не матиме того смаку і аромату, який мав би бути.

РЕЦЕПТ ДОМАШНЬОГО ХЛІБА

Інгредієнти:

- 700 г борошна;
- 500 мл води;
- 25 г дріжджів;
- 2 ч. л. солі;
- 1 ст. л. олії.

Візьміть велику миску і насипте туди борошно, додайте сіль. Розчиніть дріжджі в теплій воді. Зробіть ямку в центрі борошна,

помістіть туди дріжджі. Поступово додавайте воду, постійно перемішуючи тісто. Продовжуйте, поки тісто не стане м'яким, потім викладіть його на робочу поверхню.

Замішуйте тісто протягом десяти хвилин, відбийте, щоб надати йому еластичність. Помістіть його в миску, накрийте тканиною (підійде кухонний рушник), і залиште «від-

почивати» при кімнатній температурі, як мінімум, на годину.

Тісто буде готове, коли воно двічі збільшиться в об'ємі. Перекладіть його на стіл, присипаний борошном, наріжте на шматочки по 60–100 грамів і зробіть кульки. Акуратно розкачайте тісто долонями і надайте йому потрібної форми.

Покладіть заготовку на змащений олією папір або на пекарський папір (якщо у вас немає спеціальної чавунної ємності). Перед випіканням залиште хліб «дихати» протягом 1–1,5 години.

Випікайте хліб у дуже розжареній печі (240°C). Увімкніть функцію додавання пару, якщо така є у вашій духовці. Якщо немає, періодично змащуйте хліб водою за допомогою щітки.

Ножем зробіть надріз зверху (професіонали називають це «рискою» або «підписом пекаря»).

Перевіряється готовність хліба натисканням пальцями: якщо чути хрускіт, значить він – готовий.

СКІЛЬКИ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ ДОМАШНІЙ ХЛІБ

• За словами пекаря, термін зберігання залежить від форми і ваги хліба. Чим вища його щільність, тим довше він зберігається.

• Хліб, який спечений на дріжджах, зберігається довше від того, для якого використовувалась закваска.

• Що товстіша скоринка хліба, то довше він буде м'яким всередині.

Але, загалом, хліб зберігається недовго: багет – до 12 годин, хліб круглої форми – до 24 годин.

Найчастіше після шести годин зберігання хліб стає не таким ароматним, як той, який тільки що дістали з печі, і починає засихати. Тому цей продукт краще з'їдати в перші години після приготування.

«Я так люблю здоровий сміх, веселий сміх, що гріє всіх!»

• УСМІХНІТЬСЯ!

Таким було творче кредо одного з найталановитіших українських поетів-гумористів Павла Прокоповича Глазового (1922–2004). Його гуморески-усмішки не втрачають своєї популярності й у наш час, залишаючись яскравою сторінкою української жартівливої поезії. Пропонуємо сьогодні їх і вам

Павло ГЛАЗОВИЙ

«У КВАРТИРІ КОМУНАЛЬНІЙ»

Ще не всі живуть окремо. Є й такі квартири: Одна кухня, одна ванна, а сімей – чотири. Якось, вставши серед ночі, молодичка Ася Зачинилася у ванній, швидко роз-

дяглася.

Раптом глянула на двері і очам не вірить:

Звідти в дірочку маленьку хтось на неї зирить.

Ася юбкою прикрилась, двері відчинила

І уздріла двох сусідів – Федора й Бавила, –

Та як крикне:

– Як не сором? Хворі ви чи п'яні?

Чи не бачили ви жінки у такому стані?

А Вавило:

– Тихо, дєтка! Не туди ти хилиш.

Ми дивились, чийм милом ти себе намилиш.

«ВИГІДНА ЖІНКА»

Стрів на вулиці Матвія

Панько Сарана.

– Здрастуй, – каже. – Познайомся:

Це моя жона.

– Дуже радий, дуже радий! –

Вигукнув Матвій.

Цмокнув жінку в праву ручку,

Поклонився їй.

А Панькові тихо мовив:

– Я не доберу,

Як ти міг узяти жінку

Отакую стару?

Видно, старша літ на двадцять?

– Ні, на двадцять п'ять.

Так зате грошви у неї

Свині не їдять.

А Матвій ще тихше шепче:

– К бісу та грошва,

Як вона сліпа на око

Та іще й крива.

– Ай, – махнув Панько рукою. –

Хто з нас без гріха?

Не шепчи, балакай вільно,

Бо вона й глуха.

«АБО-АБО»

Чоловік прийшов, як ніч,

Пари слів не в'яже.

– Я з тобою розлучусь! –

Жінка йому каже. –

Остогидла вже мені

Вічна нервотряска.

Або пиво, або я!

Вибирай, будь ласка!

П'яний мимрить: – Не кричи.

Тьху, яка сварлива.

Ти спочатку уточни,

Скільки пляшок пива...

«БИТОЧКИ»

Ходять жінка з чоловіком

По критому ринку.

Жінка пильно оглядає

И нюхає свининку.

М'ясникові молодому

Всміхається мило.

– Прошу мені на биточки

Порубати рило.

Той сердито відмахнувся.

– Шкода, каже, праці.

Хто те рило їсти буде?

– Я візьму собаці.

Чоловік дружину смика,

Подає їй знаки.

– Ну що це ти вигудуєш?

В нас нема собаки.

Давай краще риби купим –

Коропа чи щуку...

Жінка буркнула сердито:

– Не гавкай під руку!

«ГУЛЯ»

– Як у тебе лоб розпух! –

Каже Гнат Федоту.

– Юринда, це в мене, брат,

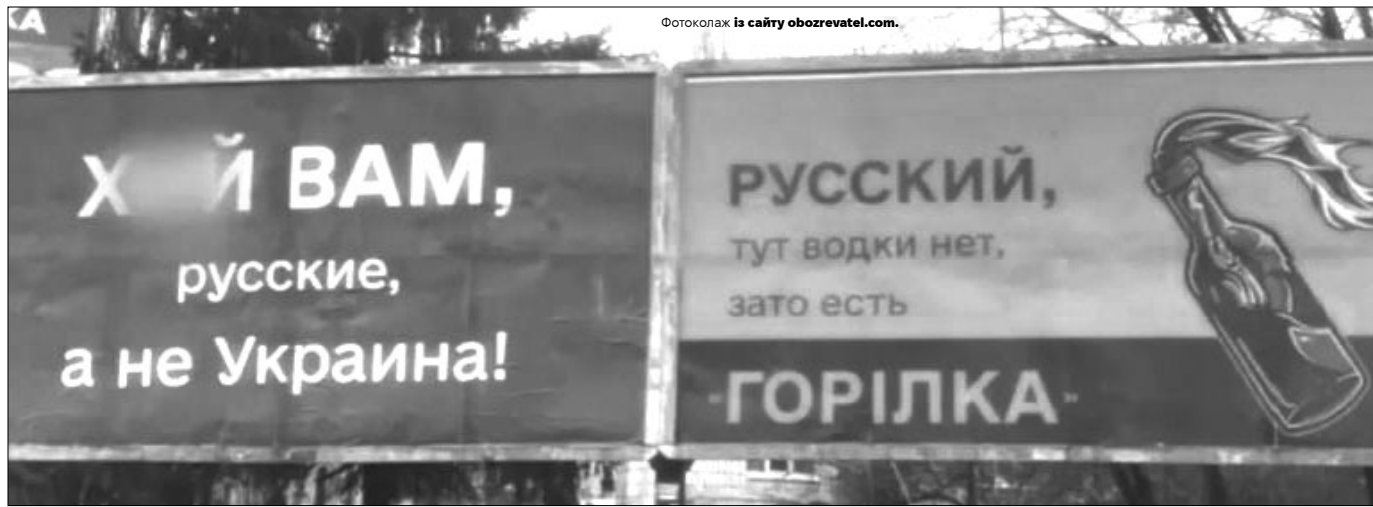
Гуля від компоту.

– Вперше чую, щоб були

Від компоту гулі.

– Так на мене ж він летів,

Будучи в каstrулі.

Фотоколлаж із сайту obozrevatel.com.

Матюки перетворюють нас на росіян.

Не уподібнюємось до ворогів!

● НУ ЩО Б, ЗДАВАЛОСЯ, СЛОВА...

Слово – зброя, але ж не ганебне! Із чийх тільки вуст не звучать матюки! Телеканали навіть не приглушують ці ганебні слова! У кого ми перетворюємось? Із ким уподібнолись?! А з нашим ворогом!

ганебних матюків, які стали вже не просто емоціями, а й громадянською позицією, словами, які заповнили все. Такого ще ніколи не було. Ми довго можемо виправдовуватися, що нібито лайливе слово знімає стрес і таке інше... Але...

Ми перейшли на мову ворога! Таке мовлення – це його норма: і дорослих, і навіть дітей, і так званої еліти. Це вони, знавіснілі, безпардонні, безкультурні, криють усе і всіх своїм матом. І живуть із цим їхнім матом, втопившись у словесному бруді з головою і несучи негатив людству.

“

Згадаймо мовлення наших бабусь і дідусів, яке не було засмічене ганебною московинською нецензурщиною. Повернімо собі таке Слово, його Святість! Зупинімо цю нецензурщину!

Навіть удома, в родині батьків, між собою, а не тільки публічно, ми не говорили слів «с...ач», «на ...й», «п...», «йо...на» тощо (пишу скорочено – і все одно соромно!). Згадаймо часи, коли «Слово було Богом». Себто до Слова (Мови) ставилися як до Бога. Як до Святині. Як до Зброї. Зброї за Добро і Мир. Бувало, розгнівається чоловік, але тут же осікнеться: «Сказав би річ, та в хаті – піч». А піч – це святиня, годувальниця, у ній Хліб святий печеться, то як же при ній верзти гидоту?! А ми верземо! І не лише при печі, а й дітях, при Жінці, при Матері, привселюдно!..

Наша прадавня мова, санскрит, – це мова Богів. У санскриті у жодному випадку не дозволялося вживати лайливі слова. Українська мова – чи не єдина мова світу (крім санскриту), в якій немає жодного інвективу (т. зв. «матюків»). Спрадавня в Україні засуджували лайку, а хто вживав погані слова, відразу підлягав загальному осуду.

Згадаймо мовлення наших бабусь і дідусів, яке не було засмічене ганебною московинською нецензурщиною. Повернімо собі таке Слово, його Святість! Зупинімо цю нецензурщину! Аби Бог не відвернувся від нас у важкій ситуації.

Пишу наші, українські, слова проклять, якщо комусь так хочеться проклинати. Хоча... Ви ж християни?! А що каже християнська заповідь? Що проклинати – гріх! Та й наша (прадавня українська національна) мораль таку заповідь мала ще у дохристиянські часи... Але для ворогів, гадаю, – мож-

на і навіть треба!

Отож вибирайте, що з цих перлів годиться для ворогів. І хай усе, що ви накланете їм, збудеться!

Щоб ти запався! Щоб ти з пуття зійшов! Щоб ти землі наївся! Щоб ти смоли напився! Щоб ти лоп! Щоб ти луснув! Щоб ти місця собі не знайшов! Щоб ти чемериці наївся! Щоб ти муравиці напився! Щоб ти втопився! Щоб ти нагнувся й не розігнувся! Щоб ти захоробився! Щоб ти об'ївся обметиці! Щоб ти правцем став! Щоб ти рачки лазив! Щоб ти скис! Щоб тебе злидні обсіли! Щоб ти скрутився! Щоб ти сонця не бачив! Щоб ти тріс! Щоб ти назад не вернувся! Щоб ти світла не видів! Щоб ти щастя не знав! А смоли б тобі гарячої до рота! Стонадцять чортів тобі у хвіст! Чорт би тебе за душу взяв! Стосот дияволів на тебе! Трясця твоєї матері! Триста болячок тобі в печінку!

А чорти взяли б тебе! Хай тебе вивре! Щоб у тебе пір'я в роті поросло!

Щоб із тебе вийшла пара! Щоб ти спрігся! Щоб тобі очі вилізли на потилицю! А бодай ти пропав! А бодай ти смоли в печінках гекнуло! А бодай тобі грець! А бодай тобі добра не було! Бодай тобі заклало! Бодай тобі тисячу чортів! А бодай тобі в горлі кістка стала! Бодай тобі язик усох! Щоб тобі пусто було! Щоб тобі дух сперло! Бодай тебе дрібні воші обсіпали! Щоб тобі вилізло! Щоб тобі всі зуби поламалися об сухий гречаник! Щоб тобі добра не було! Щоб тобі заціпило! Щоб тобі на тім світі чорт бороду обсмалив! Щоб тобі очі на лоба повілазили! Бодай тобі вилізло! Щоб тобі рачки лазити! Щоб тобі світа білого не бачити! Щоб тобі сто чортів! Щоб тобі хата згоріла! Бодай тобі черево лусло! Щоб тобі чорно було! Щоб тобі щастя не було! Щоб тобі язик руба став! А хай тобі всячина! А нехай тобі трясця! А нехай тобі нічого не вдасться!

Щоб тобі грім пальнув із ясного неба! Аби тобі все клином було! Бодай на тебе кольки й трясця! Бодай на тебе ломоти і гризоти! Бодай тебе грець трапив! Бодай тебе трясця взяла! Бодай ти галушки не проковтнув! А щоб ти вдавився! Бодай тобі заціпило! Най тебе нагла кров залле! Хай тебе із землею змісить! Хай ти скиснеш! Хай тобі абищо! Бодай ти тричі запався! Бодай тобі грець! А хай тобі Цур! Хай тобі дідько! Чорт би тебе спік! Чорти б тебе вхопили! Хай тобі Пек! Бодай тебе той знав, що трясе очеретами! А добра б тобі не було! А грім тебе бий!

А заклало б тобі! А западись ти! А холери на тебе нема! А, скис би ти! А, стукало б тебе по голові! Хай тобі абищо! А, хороби на тебе нема! А, холера б тебе взяла ще до вечора! Аби тебе побилло! Бери тебе морока! Бодай на тебе завійниці й перелогі! Щоб тебе шляк трафив! А, нагла кривця залляла б тебе! А, крутила б тебе лиха година! А лихо тебе бери! Най би тебе пранці з'їли! Най тебе нагла кров залле! Хай тобі грець! Побрав би тебе стопекельний диявол! Сіль тобі в очі! Сто чортів тобі в печінку!

Щоб тебе вдавило! Щоб тебе перша куля не минула! Щоб тебе підняло і гепнуло! Щоб тебе вертіло! Щоб тебе взяло за печінки! Щоб тебе взяло й не відпустило! Щоб тебе вхопило! Щоб тебе грім побив! Щоб тебе чорти в печлі смажили! Щоб тебе колька сколола! Щоб тебе кури заграбали! Щоб тебе лиха біда побила! Щоб тебе Морена побила! Щоб тебе носило й не посадило! Щоб тебе коза з'їла! Щоб тебе різало коло пупа! Щоб тебе розірвало! Щоб тебе розперло! Щоб тебе скрутило й не відпустило! Щоб тебе холера взяла! Щоб тебе хороба напала! Щоб тебе муха вбрикнула! Цур тобі, Пек тобі! Щоб тебе нечиста сила взяла! Щоб тебе чорти на лотоків рознесли! Щоб тебе свята земля не прийняла!..

Любов СЕРДУНИЧ і народна творчість

Мало того, нецензурщина – це ще й негативна енергія, яку поширюємо, замість того, щоб нести позитив! Тим самим ті, хто користується бруднослов'ям, ще й засвідчують своє збіднене мовлення й деградацію! І жодних виправдань не може бути! Ааа, це ви так розслаблюєте нерви? І що, допомагає?.. А чому не українськими відповідними словами? Не знаєте? То вивчайте українську лексику, вона пребагата, навіть лайливими словами, але вони – не соромитницькі! (Нижче буде їх предостатньо).

Можна ще якось зрозуміти вживання ганебних слів, коли людина говорить про щось страшне згорячу, усно, не встигнувши поміркувати, чим їх можна замінити. Та й то... Отже, звикла так?.. Усне мовлення тим і відрізняється від писемного, що перше – необдумане. Та коли ці слова з'являються на телеекранах, на біг-бордах, у дописах в інтернеті, та ще й від публічних людей (політиків, журналістів, письменників...), – це недопустимо. Насамперед тому, що їх читають і чують ще й діти, і дуже скоро це ввійде у їхнє мовлення, причому виправданням у них буде їхнє: «А по телевізору так пишуть і говорять». Раніше таких слів не писали, а якщо й траплялося, то писали їх не повністю, а з трьома крапками у слові.

Ми перервали наш український, звичай бути красномовними, знецінили й очорнили благодать, яку несе культурне слово, очорнили словами

● АНЕКДОТИ

– Ти уявляєш собі, Яшо, зайшов учора до своєї коханки в гості. Щойно ми зготувалися під ковдру, приходять її чоловік... Ну, мені Розочка й каже: «Жоро, беріть мерщій оцю праску й прасуйте оцю білизну». І я таки дві години прасував ту білизну.

Тут його друг починає широко усміхатися:

– Жоро, ти часом був не на Дерibasовській, кут Ришельєвської 29, квартира б?

– Так.

– Так це я позавчора там усю білизну переправ.

♥♥♥

Показання злочинця: «Приходжу додому, у дружини – коханець, дивлю-

ся у вікно – втікає, ну, я за тумбочку – і кидаю в падлюку».

Показання потерпілого: «Біжу, займаюся спортом, і тут бах – тумбочка».

Показання свідка: «Сиджу я значить в тумбочці ...».

♥♥♥

– Васю, а твоя жінка кричить під час сексу?

– Буває. Останнього разу увесь під'їзд переполошила, коли мене з сусідкою заскочила.

♥♥♥

– Фіро Марківно, вчора в кишені Моні я знайшла труси... Сьогодні – ліфчик...

– Сарочко, не роби шторм... Чекай, коли він шубу принесе!

«Справжнє кохання – це коли її абсолютно байдуже, на якому ти місці у першій сотні «Форбс»» (Сучасний афоризм).

volyn.com.ua

«ТАК НІХТО НЕ КОХАВ»

● НЕВИГАДАНА ІСТОРІЯ

Дзеркало «дивилося» на дівчину її заплаканими очима.

– Чому одним дістається все: краса, любов, а іншим – крихти? – запитувала чи то у свого відображення, чи невідь у кого. Молодшій Настині сестрі Лесі справді дісталось все. Коли дівчинка була маленькою, в селі її називали лялечкою. Потім стала улюбленицею вчителів. А що вже казати про парубків!

Ольга ЧОРНА

Настя сестрі не заздрила. Просто було образливо, що для батьків наче існує лише молодша донька. Коли мама йшла до магазину, не брала її з собою, а тільки Лесю. Жінка тишилася, коли молодіці хвалили вроду її улюблениці. І

«Чому одним дістається все: краса, любов, а іншим – крихти?».

Настині щастя

найкращі обновки діставалися Лесі. А головне – батьківська любов. Молодшу пестили, а на старшу погримували. Літніми ранками Леся ніжилася в ліжку, а Настя збиралася на пасовисько.

Якось Тоська, яка була в «контрах» із сусідами, під час чергової сварки випалила:

– Ти, Любо, не мною пеймайся, а дітьми. Навчи

свою красуню хоч якоїсь роботи. Навіть за холодну воду не береться. Зате Настя в тебе за наймичку. Немов нерідна дитина.

– А ти не вказуй, як мені жити, – відгризалася Люба. – І хай у тебе серце не болить за Лесю. Знаєш, який чоловік їй дістанеться?! На руках буде носити. В золоті моя дитина буде ходити. А Настя...

хто ж винен, що вродою не вдалася. Якось проживе.

– А хіба не ти її народила?..

Настя чула розмову. Їй було так боляче, так боляче...

Часом дівчина потай від матері забігала до сусідки Тоськи. Здавалося, в цьому світі вона – єдина людина, яка любила Настю. Гостра на язик Тоська була чудовою господинею. На весілля готувати її кликали. І шила гарно. Бувало, пропонувала Насті:

– Допоможи-но мені. І вчися заодно. Як то кажуть: пекти хліб і шити – завжди треба вміти.

Настя виявилася здібною ученицею. Їй подобалося шити і готувати. Коли про «уроки» довідалась Люба, влаштувала сусідці й старшій доньці скандал. І Настя вперше не змовчала:

– Мамо, вам і так діла до мене нема, крім як зроби, принеси, піди... Все – для Лесі. Хіба неправда?

Люба замовкла, але заїла на Тоську ще більшу злість. І на Настю, що з «контрою» здружилася.

“

Навчи свою красуню хоч якоїсь роботи. Навіть за холодну воду не береться.

Після закінчення школи батьки вирішили: хай Настя вступає до швейного училища. Бо односельці в зубах носять, мовляв, чи й справді не нагуляла Люба старшу доньку, що так недбало до неї ставиться. А Леся мала здобути вищу освіту. Зробити кар'єру. Вийти заміж за міського багатого і гарного хлопця. І жити, як у казці...

Закінчення
– на с. 10

Танго з дощем

● НА ПОВОРОТАХ ДОЛІ

Станіславова мама вийшла заміж «не за того», тому була відлучена від сім'ї. Інзі, на відміну від старшого брата, нічого не дісталось у спадок. Петро дуже кохав дружину і на свою зарплату рядового інженера намагався потішити якоюсь дрібничкою. А ще відчував провинку за те, що Інга через їхнє кохання впала в немилість родини

Ольга ЧОРНА

Коли зносилися старі запаси, Інзі довелося забути про вишукане зручне взуття, яке «діставали» батьки-посадовці, модні сукенки, палтечка... А як народився Станіслав, батьки Інги не захотіли бачити внука. Лише Борис, брат, потай від рідних навідував її сім'ю, приносив подарунки, бавився з маленьким племянником.

...Інга рідко взувала ці туплі. Берегла їх. Це була дорога імпортна річ з її минулого життя. Станіслав пам'ятає: мама завжди дивилася на туплі зі смутком. Бувало, взувала і на пальчиках, аби стуком підборів не потривожити сусідів із нижнього поверху, ходила по квартирі. Мамині рухи були граційні та вишукані. Інга гарно танцювала. Вона ніколи не дефілювала по квартирі у цих туплях при татові. Не хотіла, аби він почувався ніяково, бо не може купити їй гарних речей. Син

зрозумів це пізніше...

...Станіслав любив малювати. І в школі, і в інституті був одним із кращих.

– Можливо, наш син стане відомим художником, – мрійливо казала Інга.

– Так воно й буде, – відповідав Петро.

Він не те що на словах – навіть подумки не перечив дружині. Тому, що кохав. Тому, що не минало відчуття провини...

“

Вона ніколи не дефілювала по квартирі у цих туплях при татові. Не хотіла, аби він почувався ніяково, бо не може купити їй гарних речей.

...Матвій, найкращий товариш Станіслава, був приборником соцреалізму. «Симфонія» труб, «щасливі» колгоспниці, передовики виробництва... Станіслава

«Ти коли-небудь танцювала танго під дощем?».

це не цікавило. Він творив на мольберті красу – витончені жіночі образи. Схожі на маму. І взуття... На його картинах неодмінно було вишукане жіноче взуття. Й багато дощу...

– Друже, твої картини не потраплять на жодну виставку. Спробуй створювати щось людське, – радив Станіславові Матвій.

– Інакше не вмію.

– Мені б твій талант... І знаєш, твої картини... вони чужі нашому суспільству. Це там, на Заході, жінки дозволяють собі всі ці штучки... А в нас усе скромно. Як повинно бути.

– Звідки ти знаєш, як має бути? Та й усе в цій світі змінюється. Може, й наших жінок та дівчат колись показуватимуть у кіно не з розвідними ключами, за верстатами на заводах, а...

– Ну-у-у, це ти вже загнув. Вважай, я нічого не чув...

...Ліля познайомилася зі Станіславом на молодіжній вечірці. Прийшла туди з іншим хлопцем, а додому проводив Станіслав. Вона не була художницею. Це її вже колишній хлопець «трохи щось малював». Так він любив казати. Ліля ж щойно почала працювати в бібліотеці.

Дорогою додому Лілю зі Станіславом наздогнав дощ. Теплий літній дощ.

– Ти коли-небудь танцювала танго під дощем? – запитав хлопець.

– Ні. І я не вмію танцювати танго, – відповіла зніяковіло.

– То спробуй!

Він рухався легко, гарно. А в неї виходило незграбно. Вони сміялися. Дощ тупцював довкола них. Певно, також не вмів танцювати танго...

Закінчення
– на с. 9

7»» Чому треба бути вдячним за... шрами любові

14»» Як приготувати вдома хліб із хрумкою скоринкою

